

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilib.

Dövlətimizin başlığı iclası giriş nitqi ilə açdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi

Bu gün biz birliyi olaraq doqquz ayın yekunlarına müzakirə edəcəyik və ilin sonuna qədər görüləcək işlər haqqında, gələcək ilin görüləcək işlər haqqında danışıcağıq.

2016-cı il dünya iqtisadiyyatı üçün çox ağır il olmuşdur. Tarixdə bəlkə də ən ağır illərdən biridir. Dünya iqtisadiyyatında böhranla vəziyyət davam edir. Bu böhrandan həm təbii resurslarla zəngin olan ölkələr, eyni zamanda, istehlakçı ölkələrə vəziyyət çəkir. Təbii ki, neftin qiymətinin kəskinlənməsi neftlə zəngin olan ölkələrin iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərməlidir. Eyni zamanda, neft ölkələrində öz kontraktların icra edilmədiyi ölkələrdə vəziyyət çəkir. Çünki o ölkələrin işrətli kontraktları daha az həcmdə icra edilir və beləliklə, bu böhran o ölkələrdə mənfi təsir göstərir.

2016-cı ildə dünyada siyasi və hərbi böhran yaşanır. Dünyanın müxtəlif bölgələrində toqquşmalar, müharibələr, alovlanmalar, risklər, təhdidlər artır. Yaxın vaxtda vəziyyət dəyişəcək, kritik həddə çatmışdır. Yaxın vaxtda müəhd olunan qarşıdurma çox böyük fəlakətə gətirib çıxara bilər. Çünki hamımız yaxın görürük ki, vəziyyət getdikcə kəskinləşir.

Avropanın miqrant böhranı. Deməklər ki, o da bütün dünyada müəhd olunur. Məni miqrant böhranı haqqında düşünürəm. Öz fikirlərimi bildirmədim. Bir daha demək istəyirəm ki, öz canlarını qurtarmaq istəyən insanlar heç bir günah yoxdur. Onların ölkələrini xarici müdaxilə nəticəsində dağıdılıb. Onların həmləri yerli-yeksən edilib, yaxınlar, qohumlar, yüz minlərlə insan həlak olub. Onlar öz canlarını qurtarmaq üçün Avropaya pənah aparırlar. Ancaq Avropada bəzi hallarda onları tikanla məftillə qəfəslə gözləyir. Bu da, bəlkə də, qəribə demək mümkündürsə, bu ilin ilin əlamətidir və, bu, sivilizasiyalararası münasibətlərə çox böyük zərbə vurur. Biz artıq neçə ildir çalınırıq ki, mədəniyyət rarası dialoqu gücləndirək. Bizim fəaliyyətimiz dünyada böyük rəhbər qazanıb. Ancaq fəsuslar olsun ki, dünyanın müxtəlif ölkələrində tendensiya əks istiqamətdə gedir.

Miqrant böhranı öz növbəsində Qərbi ölkələrində radikal partiyaların xeyrinə işləyir, onları daha çox səsə toptoplayırlar. Bu, ilk növbədə, onları göstərir ki, cəmiyyət artıq onlara daha böyük dəstək verir, eyni zamanda, qəribəlikdə bu meyil davam etsə, bu partiyalar hakimiyyətə gələcəklər, - ondan sonra onların siyasətinin nədəni ibarət olacaq heç kəs üçün sirr deyil, - beləliklə, sivilizasiyalararası qarşıdurma dərinləşəcək. Bizim cəmiyyətimiz bütün bu realiaqları bilməlidir. Artıq həmişə adətəməz bölgə, həmişə dünya deyilib. Biz də öz siyasətimizi buna uyğunlaşdırmaq lazımdır.

Bizim üstünlüyümüz ondan ibarətdir ki, həmişə öz yolumuzla gedirik, öz siyasətimizi aparırıq, heç kimin sözü ilə oturmuruq. Ona görə bu gün Azərbaycanda inkişaf və sabitlik var. Bəzi insanlar bu gün də belə deməkdə davam edirlər ki, biz hərsə inteqrasiya etməliyik. Bəlkə özlərində dərk etməzlər ki, bu, nə deməkdir. Biz hərsə lazımdır, artıq ora inteqrasiya etmədik. Bu gün Azərbaycan müxtəlif beynəlxalq təkilatlarda çox böyük rol oynayır və böyük rəhbər qazanıb. Ancaq biz hərsə inteqrasiya etməliyik. Bəziləri deyirlər ki, kiminsə xoşuna gəlmiş üçün, yaxud da ki, donor pulların səsəndəmə üçün biz Avropaya inteqrasiya etməliyik. Sual olunur, biz hansı Avropaya inteqrasiya etməliyik. Bax, bugünkü Avropa göz qabağında. Özləri etiraf edirlər, Avropa tiffəqinə ən böyük rəhbərliyi etiraf edirlər ki, indi Avropa məkanında dərin böhran yaşanır. Biz oramı inteqrasiya etməliyik, böhranamı inteqrasiya etməliyik! "Müsəlmanlara stop" deyənlərimiz inteqrasiya etməliyik! Biz müsəlman qaçqınlara ikili standartlar tətbiq etməliyik? Biz müsəlmanlar qəfəsdə saxlayanlarımıza inteqrasiya etməliyik! Bax, sual bundan ibarətdir və biz bunların hamısını deyirik. Ona görə də bəzi hallarda biz qarşı təzyiqlərdə olur, kampaniyalar da aparılır, müxtəlif iftiralar da uydurulur. Bax, biz bu realiaqları bilməliyik.

Biz öz yolumuzla gedirik və Avropa ilə çox səsəlləşməliyə. Həmişə Avropa tiffəqə il bizim müxtəlif sənətlərimizi imzalanıb, eyni zamanda, növbəti sənədlərimizi təparat. Bizim təbbüsümüzlə Avropa Komissiyasına göndərdiyimiz təklifi indi müzakirə olunur, biz tərtibatlı formatda haqqında rəq. Avropa tiffəqinə üzv olan 9 ölkə ilə bizim strateji tərtibatlı haqqında sənədlərimiz var. Biz 15 ildir ki, Avropa urasında

çal??r?q v? orada da bizim mövqel?rimiz günd?n-gün? möhk?ml?nir. Biz h?tta o t??kilatda da dönü? yarada bilmi?ik. /Avropa?uras? Parlament Assambleyas?ndak? deputatlar?n?ks?riyy?ti-art?q görür ki,biz? qar??dal?tsizlik?,likili standartlar olub v? bu gün v?ziyy?t tam normald?r. Ona gör??m?kda?l?qba?l? bizim heç bir problemimiz yoxdur. Biz bu bu ?m?kda?l??a meyilliyik. Amma biri var ?m?kda?l?q, biri d? var-inteqrasiya. Bax, bu iki sözün aras?nda f?rqi bilm?y?nl?r bu gün bir daha e?itsinl?r v? yersiz, özl?rini t?bli? etm?k, kimins? xo?una g?lm?k üçün söz-söhb?t?r? son qoysunlar.

Bel? bir beyn?lxalq m?nz?r? fonunda Az?rbaycan u?urla inki?af edir. Biz möt?b?r beyn?lxalq t?dbirl?r keçiririk. [Bu yax?nlarda V Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumu öz i?ini yekunla?d?rd?. Forumda 80-? yax?n ölk?d?n 400-d?n çox tan?nm?? xadim i?tirak etmi?dir. Forumda bir daha bizim gördüyümüz i?l?r, xüsusil? multikulturalizmi?ba?l? gördüyümüz i?l?r yüks?k qiym?t?ndirildi. Bu il ölk?mizd? dig?r beyn?lxalq t?dbirl?r d? keçirilmidir. Onlar?n aras?nda [BMT-nin Sivilizasiyalar Alyans?n?n VII Qlobal Forumunu xüsusil? qeyd etm?k ist?yir?m. Bu Forumun Az?rbaycanda keçirilm?si bu sah?d? gördüyümüz i?l?r? dünya t?r?find?n veril?n böyük qiym?t idi.

Bi Biz Az?rbaycanda böyük idman yar??lar? keçirmi?ik. 500 milyon auditoriyas? olan "Formula-1" yar??n? keçirmi?ik. Özü d? "Formula-1" qrupunun r?hb?rl?ri d? qeyd etmi?l?r ki, ?n göz?l yar?? Az?rbaycanda keçirildi. ?lk d?f?f? olar olaraq Az?rbaycanda ?n yax?? t?kill edil?n Ümumdünya ?ahmat Olimpiadas? keçirildi. Bu olimpiadaya bütün dünyadan - 200-? yax?n ölk?d?n nümay?nd?l?r g?lmi?di.

Böyük möt?b?r t?dbirl?r aras?nda Roma Papas? Fransiskın Az?rbaycana r?smi s?f?rini xüsusil? qeyd etm?k ist?yir?m. Bu tarixi bir s?f?r idi v? Roma Papas? Bak?dan bütün dünyaya çox a?ç?q mesajlar gönd?rdi. O cüml?d?n Az?rbaycanda multikulturalizmin v?ziyy?ti il?ba?l? onun d?y?rli fikirl?ri h?m h?qiq?ti ?ksietdirir, h?m d? dünya katolik?rinin r?hb?rinin bu i?l?r? qiym?tinin göz?l t?zahürü idi.

Bax, biz bu i?l?ri görürük. Amma ?traf yan?r, yan-yör? alovlan?r, riskl?r art?r. Biz is? öz xo?b?xt h?yat?m?z? v?? xo?b?xt g?l?c?yimizi qorumal?y?q v? qoruyuruq. Az?rbaycanda sülh, ?min-amanl?q, t?hlük?sizlik hökm sürür, insanlar rahat ya?ay?r, quruculuq i?l?ri apar?l?r. ?h?rl?rimiz göz?ll?ir, abadla??r, bütün i?l?r çox yax?? gedir.

[Biz bu il ölk?mizi üçün çox böyük ?h?miyy?t da??yan referendum keçirmi?ik. ?lk növb?d? onu dem?liy?miki, referendum demokratik, ?dal?tli, tam ??ffaf ??kild? keçirilmidir. Yüzd?n çox xarici mü?ahid?çi referendumu izl?mi?dir. Bir neç? beyn?lxalq r?y sor?usu agentliyi exit-poll keçirmi?l?r. Exit-pollun n?tic?l?ri v? r?smi n?tic?l?r üst-üst? dü?ür. Bu da t?ldal t?biidir. Çünki referendum ?tamf?ffaf?dal?tli keçirildi. M?n? veril?n son m?lumata gör?, M?rk?zi Seçki Kommissiyas?na t?qrib?n c?mi 20, oya ondan bir q?d?r çox ?ikay?t daxil olmu?dur. Bizim be?mind?n çox seçki m?nt?q?miz var. C?mi 20, b?lk? d? bir q?d?r çox ?ikay?t olub. Bu, n?yi göst?rir? Onu göst?rir ki, insanlar, Az?rbaycan xalq? referendumun n?tic?l?rini d?st?kl?yir. Onlar?n irad?si referendumun n?tic?l?rind? öz ?ksini tapm??d?r.

Mü?ahid? aparın beyn?lxalq qurumlar, xüsusil? Avropa ?uras? Parlament Assambleyas?n?n nümay?nd?l?ri referendumda çox yüks?k qiym?t verdi?l?r. Bunun da çox böyük ?h?miyy?ti var. Çünki ad?t?n Avropa strukturlar?nda bizi t?nqid edilir?r. Bir çox hallarda ?sass?z t?nqid edilir?r. Ancaq h?tta bizi t?nqid etm?y? öyr??n qurum da art?q heç bir irad tapa bilmir. [Bu, referendumun bir n?tic?sidir. Bu, onu göst?rir ki, kim n? deyirs?-desin, hans? uydurma ortaya at?rsa-ats?n Az?rbaycan demokratiya yolu il? gedir. Bizd? azad seçki, ??ffaf referendum keçirilir. Biz bir çox ölk?l?r, xüsusil? özl?rini demokratiyan?n be?iyi sayan ölk?l?r üçün nümun? ola bil?rik. G?lsinl?r, bizim t?crüb?mizi öyr?nsinl?r.

[Referendumun ikinci ?sas n?tic?si ondan ibar?tdir ki, Az?rbaycan xalq?n?n mütl?q ?ks?riyy?ti t?klif olunan d?yi?iklikl?r? öz d?st?yini verdi. Bu da ?slind? bizim siyas?timiz? növb?ti d?f? xalq t?r?find?n veril?n böyük d?st?kdir. [M?n? ?xs?n bunu bel? q?bul edir?m. Çünki t?klif olunan d?yi?iklikl?r biz t?r?fd?n ir?li sürüldü v? Az?rbaycan xalq?, oronun böyük ?ks?riyy?ti bu referendumda "h?" dedi. Bu, ?lb?tt? ki, biz ?lav? güc verib. Bu, bizim üçün böhran?ild? növb?ti bir test, s?naq idi.

?l?lb?tt?, ronsuz da m?n bilir?m ki, ölk?mizd? hans? ab-hava var, insanlar? hans? m?s?l?l?r dü?ündürür v? oronlar?n ümumi i?imiz? münasib?ti nec?dir. Bunu m?n yax?? bilir?m. Referendumun n?tic?l?ri bütün ölk?y?, bütün xalq?m?za, dünyaya bunu bir daha ?yani ??kild? t?qdim etdi. Az?rbaycan xalq? apard??m?z siyas?ti d?st?kl?yir, bu d?d?st?y? sadıqdır v? görür ki, bizim siyas?timiz? alternativ siyas?t yoxdur. Alternativ siyas?t f?lak?t ola bil?r, yen? Az?rbaycan? uçurma?apara? bil?r, yen? Az?rbaycan? q?r?n? meydana na çevir? bil?r. Az?rbaycan xalq? bizim siyas?timizi d?st?kl?y?r?k referendumda "h?" dedi. Az?rbaycan xalq?na göst?rdiyi böyük etimada v? d?st?y? gör? bir daha minn?tdar???m? bildirm?k ist?yir?m. ?zz xalq?m? bir daha ?min etm?k ist?yir?m ki, bundan sonra da bu yolla ged?c?y?m, Az?rbaycan?n inki?af?n? t?min ed?c?y?m v? heç bir k?nar qüvv? bizi bu yoldan ç?kindir? bilm?z.

Bu il bizim beynəlxalq mövqelərimiz möhkəmlənib. Bir çox beynəlxalq təkilatlarda Azərbaycanı bir daha dəstəklənənlər təşkil edilib. Bu təkilatlar arasında iki təkilat xüsusilə qeyd etməkdədir. Birincisi Azərbaycanın Təkilatıdır ki, bu ilki Zirvə görüşündə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı kontakt qrupu yaratmışdır. Kontakt qrupu artıq öz işinə başlayıb. Zirvə görüşündə Azərbaycanın razı bütövlüyü bir daha dəstək ifadə olundu. Bu yaxınlarda Qoşulmama Hərəkatının BMT-dən sonra ən çox üzvü olan bu təkilatın Zirvə görüşündə də növbəti dəfə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın suverenliyi, razı bütövlüyü çətinləşdirən hərəkatı edilməsi haqqında qərar qəbul edildi. Bu, bizim böyük diplomatik və siyasi uğurumuzdur.

Biz digər təkilatlarda da bu gözəl meyilləri görürük. Avropa Parlamenti. Bu yaxınlarda Avropa Parlamenti tərəfindən səsli sənədlər qəbul edilmişdir. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı çox dəfəli mövqelər nümayiş etdirdi. Azərbaycan ictimaiyyəti yaxşı bilir ki, bir il ərzində Azərbaycan Avropa Parlamenti ilə bütün əlaqələri kəskinləşdirib, Avropeş qurumundan çəkinməmişdir. Bunun dəstəyi var, ictimaiyyət bunu bilir. Sadəcə olaraq demək istəyirəm ki, bu, bizim günahımızdan olmayıb. Biz günahkar deyilik. Biz qərar vermişdik ki, ədalətli mövqelər nümayiş etdirilib. Biz təhqir olunmuşduq. Biz qərar diplomatiyada qəbul edilməz sözləri işlədirdik. Təbii olaraq, biz öz sözlümüzü dedik. Azərbaycan Milli Məclisi də çox səslənmiş, arqumentli kəskin, yəni, Avropa Parlamentinin qərarını uyğun, eləcə də cavab verdi. Bir il münasib tələblərimiz dondurulmuşdu. Yəni, bunu Azərbaycan xalqı heç hiss etməyib. Məndə o vaxt dərdim, münasib tələblər olsa yaxşıdır, olmasa da hər halda bunun bizim işimizə heç bir təsir yoxdur. Nəticədə nə oldu? Münasib tələblər bəzən də qəbul edilə bilər. Gördülər ki, təhqir, təzyiq yolu ilə keçmir. Halbuki bunu çoxdan bilənlər idi ki, keçmir və keçməyəcək. Gördülər ki, münasib tələblər bəzən də qəbul edilə bilər. Bizim də bəzi təkliflərimiz olubdur. O təkliflərimiz qəbul edilmişdir. Bu təkliflərin nəticəsində bir qərar qəbul edilmişdir. O qərar da səsli sənəddir. O qərar da ifadə olundu ki, Avropa Parlamenti belə hərəkatın yol verə bilməz. Orada göstərilir ki, gələcəkdə bu cür hərəkatların təkrar olunmaması üçün işlər aparılacaq. Biz də konstruktiv mövqelər nümayiş etdirərək qərar qəbul etdik ki, artıq bu, bizi qane edir və münasib tələblər bəzən də qəbul olunur.

Məndə də demək istəyirəm. Məndə özümüzü tərifləməyə ehtiyac yoxdur, heç vaxt da tərifləməmişəm, halbuki tərif üçün bir çox məqam var. Biz 25 ildir ki, müstəqil, yəni, ayaq üstə, ölkəyə sahibik. Heç kimə imkan vermərik ki, bizi təhqir etsin. Qəbul edilməz hərəkatın cavabımız veririk, sözlümüzü deyirik, heç kimdən çəkinmir, nəinki bizə aid olan məsələlərə, bütün məsələlərə prinsipial mövqelər nümayiş etdiririk. Dünyada gedən işlərə baxın, bizim mövqeyimiz var və biz bu mövqeyi çəkinmədən ifadə edirik.

Bu il iyirmi dördüncü dövlət hökuməti başçısı Azərbaycanın təsəvvürünü gücləndirərək qəbul edilmişdir. Məndə 14 xarici sərəfərlərimiz var. Hələ ilin sonuna qədər həmişə Azərbaycan dövləti, hökuməti başçılar gələcək, həmişə mənim sərəfərlərimizə qədər tutulur. Yəni, çox fəal xarici siyasət aparmış və bu siyasət Azərbaycanın bu gün dünyada nümunəvi ölkə kimi göstərir.

Bu il aprel ayında Azərbaycan böyük hərəkatı qəbul etmişdir. Aprel döyümləri tariximizin ən əhəmiyyətlisi. Azərbaycanın Ordusu, Adı, Füzuli, Cəbrayıl rayonları bir hissəsinin işğaldan azad edib, torpaqlarda Azərbaycan bayrağını ucaldıb. Kiçik hektardan çox torpaq işğaldan azad edilmişdir, ondan bir neçə dəfə böyük olan razı tam bizim nəzarətimizə keçdi. Biz təmas xəttində tam üstünlük qəbul etmişik və bu gün döyümlərin istənilən hədəfinə məhv edilmişdir.

Aprel döyümlərindən sonra vasitəçilər qərar vermişlər. Bilirsiniz ki, may-iyun aylarında görüşlər keçirildi. Amma artıq biz oktyabr ayında ya ayırmaq, Ermənistan öz çirkin taktikasını işğalçı sərəfərlərinin lobbisinin dəstəyində arxalanaraq yenidən istəyir ki, bu məsələni dünya gündəliyində çəksin. Biz buna imkan verməmişik və məsələni tezliklə həlləllini tapmalıdır. Amma siz də, Azərbaycan ictimaiyyəti də yaxşı bilir ki, bu məsələnin həll olunmaması təkcə Ermənistanla deyil, Ermənistanın böyük himayədarları var, biri ona pul, biri silah verir, biri lobbini yaradır, biri təbliğ edir. Bax, budur məsələnin həll olunmamasının səbəbi. Ona görə də bu məsələni aydınlaşdırmaq gətirilib. Biz yaxşı bilirik ki, ikili standartlarla üzlənməyək və bu məsələnin həll olunmaması BMT Təhlükəsizlik Şurasına da tələf gətirmir. Çünki onlar dörd qərar qəbul ediblər. Bu qərarın 20 ildən çoxdur ki, icra edilmir. Heç olmasa qərarların hörmətini etsinlər. Artıq biz yaxşı görürük ki, Ermənistan beynəlxalq hüquq necə pozur.

Biz həmişə iqtisadi, siyasi, hərbi cəhətdən daha da güclü olmalıyıq və bu güc bizdə var. Sadəcə olaraq istəyirik ki, məsələni sülh yolu ilə həll edə bilsin və bu istiqamətdə ardıcıl siyasətimizi aparırıq.

Siz yəqin ki, Amerikadan səsli sənədlər qəbul edilmişdir, da ehtisabınız, oxumusunuz, Azərbaycan ictimaiyyəti də bunu bilir. Bilir. Bu, yəni, qərar qəbul edilmişdir. Bu, Azərbaycanın münaqişənin həll olunmamasında güngünahlandıran əsas insafsızlıqdır. Digər tərəfdən, bax, bu qərarın bir qərarla necə əlaqələndirilməsi? Axı, Amerika, Rusiya, Fransa prezidentlərinin dəfələrlə bəyan etdikləri bir təzisin var: "Status-quo qəbul edilmişdir". Biz bunu alqışlayırıq. Düzdür, bu sözün sonra heç bir praktik iş aparılmır. Amma hər halda bu sözün artıq ortaya çıxması

biz bizim böyük u?urumuzdur. Bel? bir ciddi b?yanat ola-ola, "h?r iki t?r?f günahkard?, t?r?f?r? buna haz?r deyil, bu m?s?l? F?l?stin-?srail münaqi??sində mür?kk?bdir" dem?k sad?c? olaraq Erm?nistana i??alç? siyas?tin? d?st?k verm?kdir. Bunun ba?qa izah? ola bilm?z. Düzdür, indi müxt?lif b?yanatlar verilir ki, bu ifad?l?r kontekstd?n ç?xar?l?b, düzgün ba?a dü?ülm?yib. Biz h?r? ?eyi yax?? ba?a dü?ürük v? bu gün internet dövründ? ya?ay?r?q. Haradasa bir k?lm?? dedeyilirs?, d?rhal onun ?ks-s?das? olur. Biz bel? b?yanatlar? q?bul etmirik. Hesab edirik ki, tezlikl? bu ifad?l?r? ?n yüks?k s?viyy?d? düz?li? edilm?lidir. ?ks t?qdird?, burada vasit?çilik missiyas? ?übh? alt?na dü?? bil?r. Bu, ancaq r?smi qaydada s?sl?n?n bir tezis idi. Amma ba?l? qap?lar arxasında n? q?d?r söhb?tl?r gedir, biz? n? q?d?r t?zyiq?l?r gös?göst?rilir ki, Az?rbaycan Da?l?q Qaraba??n müst?qilliyin? raz?l?q versinz. Biz indi bunlar? aç?qlam?r?q. Çünki diplomatiyan? öz qaydalar? var. Ancaq h?m Q?rb medias?nda, h?m qeyri-hökum?t t??kilatlar? t?r?find?n biz? qar?? apar?lan qarayaxma, ??r-böhtan, t?hqir kampaniyas?n?, h?m d? burada "be?inci kolon"a göst?ri? ver?r?k bunlardan istifad? etm?yin ?sas s?b?bi bizi m?cbur etm?kdir ki, Da?l?q Qaraba??n müst?qilliyin? raz?l?m?z? ver?k. Bu, heç vaxt, olmayacaq. N? q?d?r ki, biz iqtidarday?q, - referendum göst?rdi ki, in?allah, biz iqtidarda çox olaca??q, - heç vaxt Az?rb-Az?rbaycan buna raz?l?q verm?y?c?k, Da?l?q Qaraba? bizim ayr?lmaz tarixi torpa??m?zd?r v? biz ?razi bütövlüyümüzü b?rpa etm?liyik.

Bu il idmanç?lar?m?z da bizi çox sevindirib. Bizim komandam?z Rio Yay Olimpiya Oyunlar?nda 18 medal qazan?b. Medallar?n say?na gör? dünya miqyas?nda 14-cü, Avropada 7-ci, postsovet m?kan?nda Rusiyadan sonra ikinci, müs?lman al?mind? is? birinci yerd?yik. Bax, bu r?q?ml?ri ??h etm?y? heç bir ehtiyac yoxdur.

?qtisadi sah?d?. Qeyd etdiyim kimi, neftin qiym?ti dü?dü v? bunun n?tic?sində dövl?t investisiyalar? azald?, titikinti sektoruna az s?rmay? qoyuldu v? bu, mü?yy?n q?d?r iqtisadi t?n?zzül? g?tirib ç?xard?. Ancaq sevindirici hal onondan ibar?tdir ki, bizim s?nayemiz art?r. S?naye potensial?m?z baxmayaraq ki, az art?r -20,2 faiz, amma art?r. ?qtisadiyyat?m?z?n, s?nayemizin qeyri-neft sektoru art?r, orada art?m 3,6 faizdir, bu, yax??d?r. K?nd t?s?rrüfat? 2,4 faiz art?bd?r v? ?min?m ki, daha da artacaq. Çünki k?nd t?s?rrüfat? sah?sində apard???m?z i?l?r yax?n g?l?c?kd? daha da böyük h?cmd? n?tic? ver?c?kdir.

Sosial layih?l?r icra edilib. ?yirmi doqquz m?kt?b tikilib, 485 m?kt?bd? t?mir i?l?ri apar?l?b, 33 s?hiyy? obyektini?a olunub, t?mir edilib. Böyük yol layih?l?ri, k?nd yollar? layih?l?ri icra edilib. Bir neç? ??h?rimizd? içm?li su layih?l?ri ba?a çat?b. ?nfrastruktur layih?l?ri icra edilir, 154 min i? yeri yarad?l?bd?r, onlardan 121 mini daimi i? yeridir. Doqquz ayda 36 min i? yeri ba?lan?bd?r. ?lb?tt?, biz ba?lanan i? yerl?ri il?l?laq?dar daim t?hlil apar?r?q— 121 min daimi i? yerini yarad?l?b, 36 min i? yeri ba?lan?b. Bu, çox göz?l göst?ricidir. Hesab edirm?ki, böhranl?çil üçün bu xüsusi bir göst?ricidir.

Dig?r istiqam?t?rd? d? bütün i?l?r plan üzr? gedir. "C?nub Qaz D?hlizi" layih?si u?urla icra edilir, Az?rbaycan çox ön?mli n?qliyyat m?rk?zin? çevrilir. Art?q uzaq m?saf?d?n gönd?ril?n yük konteynerl?ri Az?rbaycan ?razisindən keçir. Y?ni, biz çox güclü n?qliyyat infrastrukturunu yaratmaqla ölk?mizin uzunmüdd?tli siyasi, iqtisadi maraqlar?n? t?min ed?c?yik.

?n?ndi biz ilin sonuna q?d?r görülc?k i?l?r haqq?nda da dan??aca??q. M?n hesab edirm?ki, 2016-c? ild? n?tic?l?r bütövlükd? yax??d?r, biz yax?? i?l?mi?ik. Son ill?r ?rzində 2016-c? il ölk? iqtisadiyyat? üçün ?n ç?tin, a??r ildir. Ancaq qeyd etdiyim kimi, biz yen? d? inki?af yolu il? gedirik v? ged?c?yik.

X X X

Ba? nazirin müavini, Qaçq?nlar?n v? M?cburi Köçkünl?rin ??l?ri üzr? Dövl?t Komit?sinin s?dri ?li H?S?NOV ç?x?? ed?r?k dedi:

-Zati-alil?ri, möht?r?m c?nab Prezident.

Dünyada qlobal maliyy? böhran?n?n getdikc? d?rinl??m?si il? mü?ayit? olunan son 13 ild? h?yata keçirdiyiniz siyasi, iqtisadi idar?çilik modeli n?tic?sində ölk?mizd? bütün sah?l?rd? u?urlar v? yenilikl?r ?ld? edilm?, yaratd??n?z t?kmil Az?rbaycan modeli dünyanın ?ks?r ölk?l?ri üçün nümun?dir.

H?H?mi??doldu?u kimi, Az?rbaycan xalq?, xüsusi?n m?cburi köçkünl?r, sonuncu ümumxalq s?sverm?sində Prezidentl? xalq aras?nda d?yi?m?z, monolit olan birliyi bir daha dünyaya nümayi? etdirdil?r.

Ölkəmizin siyasətində olan Azərbaycan xalqının inkişafına hesablanmış siyasətinizdə nə qaçqın və məcburi köçkünlər də faydalanırlar.

Ölkə təhlisində nəhəssəsvə zərərli hissəsi olan qaçqınlar və məcburi köçkünlərin problemlərinin həllinə ulu öndəndən Heydər Əliyevin yanaşmasını davam etdirərək olaraq həyata keçirilən tədrici siyasəti müvafiq dövlət proqramlarının qəbulu və onların icrasına nəticəsində 6,2 milyard manatdan çox vəsait sərbəst olunub. Ondan 2,8 milyard manat dövlət büdcəsinin 2,2 milyard manatı Dövlət Neft Fondunun 1,4 milyard manatı isə beynəlxalq maliyyə qurumları və ölkəmizdə fəaliyyət göstərən beynəlxalq humanitar təşkilatların vəsaitidir.

Dövlət Neft Fondunun vəsaiti hesabına müasir standartlara cavab verən 3,2 milyon kvadratmetr sahəsi olan 995 yaşayış kompleksini 50 min ailəyə və ya 250 min nəfərə çox qaçqın və məcburi köçkünün yeni mənzilləri təmin olunub.

Yeni rayonların təşkilində bu məqsədlə ayrılmış ayararsız razilərə salınmış qəsəbələri hesabına tam abadlaşdırılıb, texniki infrastruktur yenilənib və bu raziləyə yaraşmayan yerlər çevrilib.

Yeni yaşayış məntəqələrində bütün texniki infrastrukturla yanaşı 150 m²-ə bərabər 58 mədəniyyət mərkəzi, 59 uşaq bacçası, 58 tibb məntəqəsi, 2 Olimpiya stadionu Kompleksi tikilib. Görülən bütün bu işlərin və sərbəst olunan vəsaitin 90 faizi Sizin 13 illik Prezidentlik fəaliyyətiniz dövründə icra edilib.

Müqayisə üçün bildirim ki, məcburi köçkünlər üçün tikilən və Komitənin balansında olan 3,2 milyon kvadratmetr mənzil fondu Mingəçevir şəhərinin mənzil fondundan 2 dəfə çoxdur.

Dünyada maliyyə problemlərinin hökm sürdüyü bir zamanda Dünya Bankı il 78,5 milyon AB dolları dəyərində məcburi köçkünlərin yaşayış tərtibatının yaxşılaşdırılması, igli imkanların artırılması kimi siyasi komponentlərini özündə ehtiva edən yeni Səzi imzalanıb. Buna görə bütün məcburi köçkünlərin Sizə dərin hörmət və ehtiramını bildirirəm.

Bu ilin proqramına uyğun olaraq Füzuli rayonunda 400 məcburi köçkün ailəsi üçün yeni qəsəbə salınacaq. Prezidentlik fəaliyyətiniz dövründə ölkəmizdəki çətin düşürgələrində mir yolu yük və qonşulardan ibarət qəsəbələrin 2007-ci ildə ləğv olundu. Bu iş ölkə üzrə mövcud olan 16 fərdi qəsəbənin sonuncusunun ləğvi bəzən çətin olacaqdır.

2016-cı il aprelin vəvə ilində erməni silahlı qüvvələrinin Aşdam və Tərtər rayonlarında mülki əhaliyə ayan məntəqələrini atması nəticəsində məcburi köçkünlərin zərər çəkdiyi 260 evinin bərpa və təmiri xərclər na dəyərini ziyan görə dövlət büdcəsinin ehtiyat fondundan birinci mərhələdə 2,5 milyon manat vəsait ayrılıb. Tərtər rayonunu üzrə 105 ailə, Aşdam rayonu üzrə 15 ailə olmaqla, cəmi 120 ailəyə maddi yardım ödənilib ayrılacaq vəsait hesabına 182 evdə təmir-bərpa işləri bəzən çətin olub. İkinci mərhələyə qalan 78 ev cəmi 3-4 kilometrliyində olduquna görə təsəvvür hissəsi daşındı və evlərin həmin razidə və ya bəzən yerdə yenidən tikilməsi üçün 2,6 milyon manat vəsait tələb olunur.

Komitə təşkilatında məcburi köçkünlərə sosial müavinət və kommunal xidmət xərclərinə görə ödənişlərin təkmilləşdirilməsi, vahid elektron hökumət portalının yaradılması nəticəsində son 5 ildə statusları saxlanılmaqla, bəzi məcburi köçkünlərə imtiyazların tətbiqi dayandırılıb. 2010-cu il il müqayisədə aylıq yemək xərcləri müavinət alan məcburi köçkünlərin sayı 34 min nəfərədək azaldılıb.

Məcburi köçkünlərə ayrılan vəsaitin ödənişində yeni qaydalar və sosial ədalət prinsipinin tətbiqi edilməsi məqsədlə təkliflər zərərli hazırlanaraq Bənzir təqdim edilib. Yaxın günlərdə məsələnin Bənzir Nazirinin yanındakı aidiyyətli nazirlik və xidmət təşkilatlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə müzakirəsinə zərərli tutulur.

Yeni qaydalar 2017-ci il yanvar ayından vəvə ilində tətbiq ediləcək. Bunun üçün hüquqi sənədlər Nazir Kabinetinin qərarı qəbul ediləcək. Yemək xərcləri müavinətini il bəzən yeni qaydalar isə hazırlanaraq diqqət Nazirliyində qeydiyyata keçirilib.

Kommunal xidmətlərinin məcburi köçkünlərə təşkilatında ödənişini təmin etmək məqsədlə həmin vəsait yemək xərcləri üçün müavinətli bəzən plastik karta vəvə edilmiş, nədənsə kəldə məcburi köçkünlərin özlərinə verilməsinə bunun icrasına 2017-ci ilin yanvarında bəzən ləğv olacaqdır.

Məcburi köçkünlər üçün nəzərdə tutulmuş müavinətlərin istifadəsində yeni təkmilləşdirilmiş mexanizmin tətbiqi

nəticəyə gətirən vəsaitin, sosial ədalət prinsipi təmin edilməklə, imkan nisbətinə zəif olan və azyaşlı uşaqların, yaşlıların, qadınların, əlillik və ya digər fiziki və psixoloji problemlərlə üzlən insanların vəsaitlərinin istifadəsi üçün razılıq oldu və müvafiq tədbirlər görüldü.

Bu bütün xərclərlə vahid plastik kartla ödənilməyi həyata keçirməyə çalışmaq üçün tədbirlər görülür. Məcburi köçkünlərin sənədlərini yenidən qaydalandırmaq üçün qaydalandırma mərkəzləri yaradılıb. Bu isə 94 min abonent deməkdir.

Son 13 ildə 380 min nəfər mərkəzi qabiliyyətli məcburi köçkünlərin 161 min nəfəri büdcə tədbirlərində və digər sahələrdə daimi, 200 min nəfəri isə müvəqqəti olaraq təmin edilib. Bu da 2003-cü ildə müqayisədə 2 dəfə çoxdur. Nəticədə məcburi köçkünlər arasında yoxsulluq həddi 74 faizdən 12 faizə kəçib.

Məcburi köçkünlərin məhsulunu artırmaq üçün sahibkarlığın inkişafına qənaətliliklə 11 min nəfər məcburi köçkünə 7,7 milyon manat məbləğində mikrokredit, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən isə 2 min nəfər məcburi köçkün sahibkara 40 milyon manat güzəştli kredit verilib, 3600 yeni iş yeri yaradılıb.

Yeni salınmış bəzi qəbul edilən və ödənilməyən sahələrdəki illik təmin olunmuş məcburi köçkünlər arasında müvafiq məlumatlandırma işləri aparılır ki, onlar dövlət təminatından, əlavə məqsədlərdən uzaqlaşaraq özünü təminatına keçsinlər.

Cənab Prezident, görüşün iştirakçıları, respublika üzrə 94 min ailə və ya 375 min məcburi köçkünlərin məhsulunu artırmaq üçün əhtiyac var. Bunlardan 172 min nəfəri Bakıda, 49 min nəfəri Sumqayıt və digər rayonlarda, 118 min nəfəri yerli sakinlərə məxsus mənzillərdə, 1136 min nəfəri isə digər rayonlarda müvəqqəti məskunlaşmışdır.

Təkcə Bakıda istismar müddətini başa vurmuşdan tam yararlı və qənaətliliklə istifadə edilən 115 obyektə 9 min ailə və ya 45 min nəfər məcburi köçkün müvəqqəti yaşayır. Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən həmin obyektlərdə aparılan ümumi və tərtib olunmuş ərazilərdə xirə salınmaz tədbirlərin görülməsinə və orada yaşayan məcburi köçkünlərin köçürülməsinə zəruriyi bildirilmişdir.

Məcburi köçkünlərin yerli sakinlərə məxsus mənzillərdə uzun illər müvəqqəti yaşamasına nəticədə son illərdə ev sahiblərinin yerli məhkəmələrə, hətta Avropa Məhkəməsinə müraciətləri artıb. Ədliyyə Nazirliyi ilə birlikdə bu məsələ üzrə müəyyən tədbirlər görüldü, problem açığa çıxarıldı.

Möhtərəm Prezident, bu gün 550 milyon əhalisi olan Avropa 11 milyon miqrantın idarəçiliyində çətinliklər və zərərli tədabirlərdir. Hər gün minlərlə miqranta qarşı qeyri-insani davranışın, onların hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasının şahidi oluruq.

1990-cı illərin vəvillərində ölkəmizin iqtisadi vəziyyətinin ağırlıqlı olduğu dövlət büdcəsinə heç bir maliyyə imkanının olmadığını bir zamanda 7 milyon yerli əhali 1 milyon qaçqın və məcburi köçkünlə qəbul etdi, 25 illərində dövlət qurumları və yerli əhali onlar arasında heç bir xoşagəlməz hal baş vermədi.

Bunun əsas səbəbi bu problemin xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev və Sizin tərəfinizdə ölkəmizin bir nömrəli prioritet problemi olduğunu bəyan edilməsi, problemin vahid mərkəzdə nəzərdə tutulmuş olaraq diqqət diqqət mərkəzində saxlanması, bütün yerli və beynəlxalq tədbirlərdə bu haqda ictimaiyyətin müntəzəm məlumatlandırılması, beynəlxalq qanunvericilik uyğun milli hüquqi bazanın yaradılması, soydaşlarımızın sosial problemlərinin həlli, həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə sərbəstləşdirilməsi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin və əsasən Sizin müttəfi olaraq bu insanlara davamlı şəkildə göstərdiyiniz qayğı və diqqətinizin nəticəsi olaraq onlar arasında ictimai-siyasi sabitlik qorunub saxlanılıb və dəyişməz olaraq qalacaqdır.

Bir sıra nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərinin həyata keçirilməsi qeyd etdiyi kimi, BMT-nin Qaçqınlar Şəxsiyyət vəsiqələri Komissarı və artıq BMT-nin baş katibi seçilmiş Antonio Quterre ölkəmizə şəfəqli və qayğılı Komitəsinin sessiyalarında qatılmaq zamanı Azərbaycan Prezidentinin bu sahədə gördüyü işlərin və dövlətimizin təcrübəsinin dünyanı bir çox ölkələri üçün nümunə olduğunu dəfələrlə vurğulayıb.

Zəti-əhəli Ermənistan tərəfinin problemi qeyri-konstruktiv yanaşması üzündən Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqiçəsinin həllində tarixi haqsızlıqlar davam edir.

Lakin ulu öndər Heydər Əliyevin və Sizin bu sahədə gördüyünüz işlər öz bəhrəsini verir. Ermənistanın daxilində isistər hətərbi sahədə isistərsə də cəmiyyətdə parçalanma baş verir. Erməni xalqı, dünya erməniləri, beynəlxalq erməni diasporu arasında Sarkisyan rejiminə nifrət itidənib. Biçkek göründən onun şassəz və mənasəz çəxəxəna Sizin tutarlı və obyektiv cavabənəzdan sonra ona olan nifrət daha da artəb.

Həç bir əbhə, yoxdur ki davamlı səyləriniz nəticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilçək, itəaldan azad olunacağı razilərdən hətətə tamamilən yenidən qurulacağı soydaşlarımız öz ata-babaları yurdlarına qayətəraq yenidən doğma torpaqlarında yaşayacaqlar.

Sizəmin edirçək ki, bu sahədə qəbul etdiyiniz bütün fərman və sərəncamlar, qərarlar, verdiyiniz tapşırıqlar bundan sonra da vaxtında və keyfiyyətlə icra edilçək.

Diqqətinizə görə tənəkkür edirəm.

X X X

Səhiyyə naziri Oqtay ƏRƏLYEV çəxəxə dedi:

-Möhtərəm cənab Prezident.

Hörmətli iclas itirakçılar?

Bu gün Azərbaycan bütən dünyada demokratik, qüdrətli, öz sözünü deməyə qadir olan ölkə kimi tanınır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dütənülmüsi siyasətini möhkəməradətisi, ölkəmizdəki ictimai-siyasi sabitlik sayəsində Vətənimiz hətər sahədə inkiçaf edir. İnsanların sağlamlıq və qorunması, gələçək nəşslin sağlamlıq böyüməsi dövlətimizin başçısının daimi diqqət mərkəzindədir. Bu məsələ 2016-cı ildə dövlət siyasətinin prioritet istiqamətində biri olub.

Maliyyə böhranı dünyada dövlətlərini büdcə xərclərini azaltma məcbur edir. Çəkən ölkələr bunu məhz sosial sahədə hesabna edirlər. Azərbaycanda isə, çəsin, səhiyyənin inkiçafına, maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə 2016-cı ildə əlavə olaraq 83 milyon manat ayrılıb. Əndi hətə paytaxtda, hətə dölkənin müxtəlif bölgələrində 28 tibb müəssisəsində tənir-tikinti işləri gedir.

ənənəvi olaraq, bu il şassə tənir və tikintidən sonra əhalinin istifadəsinə verilən müasir səhiyyə ocaqlarının – Gənc, Hətəri, Nəmrəli, Hətəri, Xətəxanasın, Aşu və Biləsuvar mərkəzi rayon xəstəxanalarının açılışında dövlətimizin başçısının çəsinə tirak edib. Hazırda daha 8 rayon mərkəzi xəstəxanasının tikintisi davam etdirilir. Onlardan üçünün – Neftçala, Masallı, Zərdab xəstəxanalarının bu ilin sonunadək istifadəyə verilməsi planladır.

On il vətən cənab Prezidenti, Sizə qarşıya belə bir məqsəd qoymudunuz ki, insanlar tibbi yardım məhz yaşadığı yerdə ala bilsin, hətə bir müayinə və tənirliyyət üçün paytaxta gəlmək məcburiyyətindən xilas olsun. Artıq bu, reallıqdır. Qəsvaxt itirində bir neçə xəstəxananın da tikintisi başa çatdıqdan sonra tənirlik, deyət bilirik ki, Azərbaycan hətə bir bölgədə, hətə bir rayonunda əhali müasir xəstəxanalarda, müalicə-diaqnostika mərkəzlində keyfiyyətli tibbi yardım ala bilir.

Ölkə səhiyyəsinin inkiçafında insanlar sağlamlıq və qorunmasında dövlət proqramları da mühüm rol oynayır. Ümumiyyətlə, bu proqramlar səhiyyənin nə axtır hətə hətəmiyyətdə yəqən problemlərinin həllini, yəqənlib. Nəticə olaraq, bu gün deyət bilirik ki, dövlət tənirfindən bu proqrama ayrılan vəsait hətəminlərinə insanın müalicəsini, hətə məsəhiyyənin müxtəlif sahələrinin inkiçafinə tənir edib.

Beləki, vaxtilə ölkəmizdəki yeganə dövlət dializ mərkəzində cəmi 431 xəstə müalicə alırdı, 800 nəfər xəstə növbə gözləyirdi. Bu gün hətəmin növbələri itəvə olunub. 27-si bölgələrdə olmaqla, 34 dövlət hemodializ mərkəzində 3112 xəstə dövlət hesabna müalicə alır. Mərkəzlərdən üçü məhz bu il istifadəyə verilib, daha biri də ilin sonunadək açılacaq.

Bütən dünyada gənə yayılmən çəkənli diabet xəstəliyi üzər ölkəmizdə bir neçə il vətən 55 min xəstə dövlət hesabna dərman vasitələri itə tənir olunurdu. Bu gün bu rəqəm 213 minə çatəb. Xətəliyin vaxtında axtərlənməsə,

ddövlətin onun müalicəsinə tam öz üzərində götürməsi nəticəsində, diabetin a??r formalar?, f??sadlar? d??f??l??a azal?b. N??ticədə??k??rli diabetdə n??ölüm göstəricisi 15,8-dən 8,2-yə düşüb. Qeyd etməkləz?md?r ki, t??kc????k??rli diabet xəstəli?ri deyil, böyük maliyyə vəsaiti t??l??b edən hemofiliya, da??n?q skleroz, onkoloji və digər xəstəli?rin dərman t??minat?n da dövlət öz üzərində götürüb.

Azərbaycanın birinci xanı?m? Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın t??bbüsü ilə tiki lib istifadəyə verilən Respublika Talassemiya Mərkəzi bu gün həmin xəstəli?rin müalicəsinə tam həcmdə həyata keçirir, onlar lazımı dərman və qan preparatları təmin edir.

Artıq Azərbaycan sümük iliği transplantasiyası?m?liyyatları edən az sayda ölkələri siyahısına daxil olub. Bu mürəkkəb müalicə üsulu böyük investisiyalar, xüsusi tədris, yüksək ixtisaslı mütəxəssislər tələb edir. 35 uşağa sümük iliği köçürüldü və ilin sonunadək daha 15 nəfərində mütəxəssislərlə planlaşdırılır. Əlamətdar haldən ki, ilkin olaraq ilik transplantasiyası xarici mütəxəssislərin köməyi ilə edilirdis, indi artıq öz mütəxəssislərimiz tərəfindən aparılır.

rsi qan xəstəliklərinin qarşısını almaq məqsədilə nikaha daxil olanların tibbi müayinəsi də böyük həmiyyətdədir. Bu ilin 9 ay ərzində 113 min nəfər müayinədən keçib, 3587 talassemiya daşınması a??karlanıb. Qeyd etməkləz?md?r ki, tibbi mütəxəssislərin yanaşı, həmin müayinələrin böyük bir qismi insanlar üçün rahatlıq üçün "ASAN xidmət" mərkəzlərində həyata keçirilib. Bu müayinələrdə xəstəliklərin vaxtında aşkarlanması nəticəsində insanlar üçün düzünülmə qərar qəbul etməsinə xidmət edir. İbətən, vacibi irsi qan xəstəliklərinin yayılmasının qarşısını almaq üçün, sa?lam körpələrin doğulmasıdır.

Yeri gəlmişkən, hazırda Azərbaycanda yeni diridənə meyarları nəzərdə tutulmuş olaraq, vaxtından xəyli tez, ekstremal az çəki ilə doğulan körpələrin dərmanla xilas istiqamətində ciddi işlər görülür. Doqquz ay ərzində 1000 qramdan az çəkili 102 körpəni xilas etməklə mümkün olub.

Ölkəmizin epidemioloji vəziyyəti t??kc??səhiyyənin deyil, həmdə ümumi inkişafın göstəricilərindən biridir. Bu il region ölkələrində epidemioloji gərginlik baxmayaraq, Azərbaycanda epidemioloji sabitlik təmin olunub. Belə ki, qəzaylarda, deməklə ki, bütün qonşu ölkələrdə H1N1 virusu epidemiyası nəticəsində yüzlərlə ölüm hadisəsi qeydə alınırdı. Azərbaycanın həmin ölkələrdə qiyatlaşma və silməsi də gömrük və sərhəd xidmətləri ilə birgə görülən xüsusi tədbirlər, ciddi nəzarət sayəsində epidemiyaların ölkəmizə keçməsinin qarşısını alırdı.

Digər yoluxucu xəstəliklərə bəzi də tam sabitlik qeydə alınıb. Əgər bir müddət əvvəl ərzində Azərbaycanda oronimləri qəzaylar, məxmərək, epidemik parotid hadisələri bəzə verirdis, bu gün həmin xəstəliklər ləvə edilib və ya eliminalasiya şəhiyyəsinə çatdırılıb. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Avropa Regional Bürosu ölkəmizin bu nailiyyəti yüksək qiymətləndirib, bu münasibətlə ünvanladığı müraciətdə səhiyyəyə əyrdə diqqət və qayğıya görə Azərbaycan rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib.

Möhtərəm cənab Prezident!

Siz hərdən fəxrimizi sadə insanlarla görüşəndə onlara öz səlamətini nə qarşı diqqətli olmağa heç olmasa ildə bir dəfə tibbi müayinələrdən keçməyi məsləhət görürsünüz. Bu tövsiyənin son illər artıq nə nəyə çevrilib. Elə bu ildə ölkəmizin bütün şəhər və rayonları üzrə 5 milyon 373 min nəfər səhiyyə mütəxəssisləri tam müayinə olunub. Məxtəlif xəstəliklərə a??karlanan 650 mindən çox insan ambulator, 42 min 800 nəfər stasionar müalicəyə cəlb edilib. Əhbəyoxdur ki, xəstəliklərin vaxtında aşkarlanması və müalicəsi öz müsbət nəticələri göstərəcəkdir.

Səhiyyənin inkişafının mühüm tərtiblərindən biri də yüksək ixtisaslı kadr hazırlığıdır. Son illər tibb təhsilində rezidentural pilləsinin təbii, hətə kimlərin sertifikatlaşdırılması və qəbul imtahanları, mütəxəssislərin tanınmış xarici klinikalarda hazırlıq keçməklə imkan və digər tədbirlər həkim kadrların hazırlığı sisteminin mahiyyətcə yeni yanaşma formalaşdırıb. Nəticədə vaxtilə ölkəmizdə ləqətməz olan müasir diaqnostik tədqiqatlar, mürəkkəb kardiokərrahiyə, invaziv transplantasiya, süni oynaqlar mütəxəssislərin bizə tibbi mərkəzlərində yerli mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilir.

Azərbaycan səhiyyəsi bu gün tibb xidmətini beynəlxalq standartlara uyğun təşkil etməklə iqtidarındadır. Bunu xarici mütəxəssislərdən qeyd edirlər. Belə ki, ölkəmizdə bu ilin ən mühüm idman hadisələri altmış min yaxın tamaşaçısı olan "Formula-1" yarışları nə hazırlıq mərhələsində təşkilatçılar qarşıya çox ciddi tələblər, o cümlədən tibb xidmətinin təşkilatı bəzi tədbirlər qoymuğular. Bunların inkişafına bizə tibbi yardımın təşkilatı, ümumiyyətlə, müasir tibb infrastrukturunun olması tələb edirdi. Yalnız tibb mütəxəssislərinin təchizatı, personalın

s?viyy?sini, tibbi yardım?n t?kili v?ziyy?tini öyr?n?nd?n sonra yar??da tıbb xidmətinin t??kilini Az?rbaycana h?val etdir?

S?hiyy?mizin son illərdə t?r?qqisini müxtəlif beyn?lxalq qurumlar da t?sdiqləyir. Böyük Britaniyanın tanınmış "The Legatum Institute" tədqiqat mərkəzi 142 ölkənin monitorinqi nəticəsində son iki ildə Azərbaycan s?hiyy?sini 91-ci pillədən 68-ci pilləyə qaldır?b.

Sevin Sevindirici haldəruki, bu il ölkəmizin biki tibb müəssisəsi dünyanı n?n nüfuzlu JCI (Joint Commission International) beyn?lxalq standartla d?rma t?kilat? t?r?findən akkreditasiyadan keçib. Bu da həmin müəssisənin dünyada q?bul edilmə?n yüksək tibbi keyfiyyət və təhlükəsizlik standartlarına uyğun olması deməkdir. Ölkəmiz xarici qonaqların, turistlərin axınını n?z?r? əlsəq, JCI sertifikatı s?hiyy? müəssisələrinin olması beyn?lxalq s?orta ?irkətləri üçün çox vacib amildir.

Möhtərm cənab Prezident, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklərin edilməsi məqsədi ilə sersentyabrın 26-da keçirilən referendum xalqın dövlətlə birliyini bir daha göstərdi, bütün Azərbaycan xalqının, o cümlədən s?hiyy? ictimaiyyətinin iradəsini ifadə etdi. Ümumxalq s?sverməsində i?tirak edən s?hiyy? i?çiləri ölkəmizdə sabitlik, ?min-amanlı?a və inkişaf əsə verdir. Sizin diqqət və qayğına z? h?mi?? öz üzrində hiss edən tibb i?çiləri qarşıya qoyulan vəzifələri bundan sonra da ?zml? yerinə yetirəcəklər.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

X X X

Təhsil naziri Mikayıl CABBAROV ç?x?? edərək dedi:

-Möhtərm cənab Prezident.

Hörmətli toplantı i?tirakçılar?.

Dünyada ?lverisiz iqtisadi proseslərin davam etdiyi, qonşu regionlarda silahlı münəqişələrin və qanlı terror aktların nəbə veridiyi bir dövrdə Sizin döünümü?, siyasətiniz nəticəsində ölkəmizdə sabitlik qorunub saxlanılır, iqtisadi islahatlar getdikcə d?rinləşir, dövlətimizin gücü və beyn?lxalq nüfuzu durmadan artır.

2016-cı ilin doqquz ay? ruzində Azərbaycanın təhsil sisteminin inkişafı davam etdirilib, mühüm kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri baş verib. Son bir il ruzində Təhsil Nazirliyi tərfindən 2500 əgird yerlik 10 məktəb binası və ailə tipli kiçik qrup-evi inşa edilib, 6 internat məktəbində, 2 peşə liseyində, 2 kollecdə, 1 ali məktəbin tədris korpusunda səsəslənmə, 468 məktəbdə isə əsaslı və cari təmir işləri aparılıb. Cari ilin 9 ayında bütün mənbələrin hesabına ümumilikdə ölkə üzrə 29 məktəb tikilib, 485-i təmir edilib.

Cənab Prezident, Siz məruzə olundu?u kimi, cari ildən etibarən 44 rayonu ?hat? edən azkomplektli və qəzalə vəziyyətdə olan məktəbləri modul tipli məktəblərə v?z?lənəcə?k. Bu məktəblərin üstünlükləri əzməsrəfli olması ilə yanaşı, qəsa müddət (1 ay) ruzində istənilən relyefdə qura d?r?lması, əsasən da??nması, əgirdlərin sayına uyğun olaraq sinif otaqlarının rahatlıqla əzaldılba-artırılması Nazirlə Kabinetinin qərarı ilə bu il 6 belə məktəbin qura d?r?lması üçün Təhsil Nazirliyində 2 milyon manat vəsait ayrılıb. Növbəti ildə t?l?b olunan vəsait ayrılaca?? t?qdirdə, əgird sayı 100-dək olan bütün qəzalə azkomplektli məktəblərin problemini birdəfəlik həll etmə?k mümkündür.

Məlumdur ki, məktəb hazırlıq mərhələsi uşaqların gənc təhsil nailiyyətlərində müstəsna həmiyyət da??yır. 2014-cü ildə Bakıda pilot layihə kimi başlanılan məktəb hazırlıq qrupları n?n fəaliyyəti bu ildə ümummilliq proqrama çevrilib. Nazirlə Kabinetinin müvafiq qərarı ilə cari ildə ölkə üzrə 5 ayda na çatmaq əuşaqların 55 faizinin məktəb hazırlı?a cəlb edilməsi nəzərdə tutulur. 2020-ci ildə kənd qəmin 90 faizə çatdırılması planlaşdırılır ki, bu da dünyanı n?n inkişaf etmiş ölkələrinin s?viyyəsində bərabərdir.

Təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazasının müasirləndirilməsi göstərdiyiniz diqqətin və aparılan islahatların nəticəsidir ki, ümumi təhsilin keyfiyyət göstəricilərinə üç illərdə cəllə olaraq müsbət dinamika təmin olunur.

Belə ki, 2012-ci illə müqayisədə bütün imtahan fənlərində müsbət qiymət almış IX sinif məzunların sayı 50 faizdən 2016-cı ildə 67 faizə artıb. Bu artım ölkə üzrə rayonlarda, xüsusən vətənlidə davamlı olaraq əldə edilən göstərilən bölgələrdə də qeyd alınıb. Ötən il oktyabrın 12-də Zəti-əlinizin sərəliyi ilə keçirilən iclasda məruzə etdim ki, məticəli rəorta respublika göstəricilərində əldə edilən rayonlarda xüsusi layihə hətəyətə keçirilməklə Ali diqqətiniz məruzə edirəm ki, ötən illə müqayisədə imtahanlarda müsbət qiymət alanların sayında Astara rayonu üzrə 22 faiz, Ağcabədi rayonu üzrə 15 faiz, Sabirabad rayonu üzrə 14 faiz artım müəhidə edilib.

Bu irəliləyişlər özünü qəbul imtahanlarında da büruzə verir. Belə ki, 200-dən çox bal toplayan abituriyentlərin mütləq sayı 34 min 475 nəfər təkil edib ki, bu da ötən ilki göstəricidən təxminən 4 faiz, 2014-cü ildəki göstəricidən isə 9 faiz artıqdır. Son 3 ildə 500-dən çox bal toplayanların sayı 19 faiz, 600-dən çox bal toplayanların sayı isə 32 faiz artıb.

2016-cı ildə mülki əli təhsil müəssisələrində bütün ixtisas qrupları üzrə rekord sayda – 35 min 304 nəfər tələbə qəbul edilib. Bu göstərici ötən illə müqayisədə 2 min 235 nəfər vətəyətə 6,7 faiz çoxdur. Qəbul olanların sayının yüksəlməsi məktəblə təhsilinin keyfiyyətinin vətəyətəndənlər məzənləndüründə təhsilin bir dətəyətə kimi təhəmiyyətinin artdığını təsdiqləyir.

Mürəkkəb iqtisadi təraitin həkmi sürdüyü bir dövrdə Sizin Sərəncamınızda təsasən müəllimlərin diaqnostik qəyimləndirilməsi prosesi 2017-ci ildə davam etdirilənkdə daha 26 rayonu təhatə edəcəklə beləliklə təməkhaqq artırlan müəllimlərin sayı 100 minə çatdırılacaq.

Gö Görülən tədbirlərdə pədaqoji fəaliyyətlə məara təxeyli artırlıb. Belə bir təraitdə ümum təhsil müəssisələrində direktorların vətə müəllimlərin iqtə qəbulu üzrə qaydalar obyektivlik vətə fəfəlləq baxməndən daha da təkmilləndirilib. İlk dətə olaraq məktəblə direktoru vətəzifəsinə iqtə qəbul mərkəzləndirilmə müəbiqə təsasəndə keçirilib, yerli icra hakimiyyəti orqanların rətəyətə nətəzər alınaraq 232 nəfər direktor təyən olunub.

Bu illə müəllimlərin iqtə qəbulu üzrə müəbiqədə iqtə tirək etməklə üçün rekord sayda – 32 min nəfər elektron rətəyət il məüraci tə edib. Hətmin rətəqə 2013-cü ildə müəllim olmaq istəyənlərin sayından 2 dətə çoxdur. Müəllim pətəsinin ictimai statusunun artırlması istiqamətində aparılan siyasət daha bilikli vətə hazırləqlə insanların bu pətəni seçməsinə stimullə yaradır. Müəbiqənin məticəli rətə gətə, 2 min 413 nəfər müəllim adınə qazanıb.

Bu illə iqtisadiyyat məzənlə bütün sahələrdə idxalın yerli istehsalat vətəz olunması barədə təpəyətə icrasını colaraq məktəblilərdə paylanılan 261 adda 6 milyon 623 min nüsxədə dətərsliklərin hamısını nətəri ölkə mizdə hətəyətə keçirilib. Eyni zamanda, son üç ildə təhsil müəssisələrində bütə dətənkə nar gətirlərinin 60 faiz artırlması nail olunub.

Ümumi təhsil pilləsi üçün elektron resurslardan pulsuz istifadə imkanları geniəndirilib. Hesabat dövündə 143 dətərslik vətə metodik vətəsait, videodətərsilər, digər elektron resurslar portala yerləndirilib. Elektron portaldan istifadə edənlərin sayında artım müəhidə olunub. 2016-cı ilin birinci yarısında portala daxilmələrin ümumi sayı 750 min, cəmi kitab yükləmələrin sayı isə 350 minə çatıb.

Təhsil Nazirliyi ilə Kapital Bankın tərtəfdənlə qətəçvətə sində "Azərbaycan üçün öyrtə" layihəsinə start verilib. Müxtəlif pətə sahibləri vətəndənləq mövqeyini nüməyətə etdirməklə, paytaxt vətə bölgə məktəblərində akademik dətərs vətərdə inkişaf təlimləri keçirir, əgirdlərin bilik vətə dünyagörünü artırməyə çalır.

Məktəblilərin fiziki hazırləyətənlə yüksəldilməsi istiqamətində məqsədlə layihələrdə davam etdirilib, onların müxtəlif idman növləri ilə birbətə məktəblərdə məzənlə olmasını tərait yaratmaq üçün iyulun 15-də Milli Olimpiya Komitəsi vətə Gətənlər vətə dman Nazirliyinin iqtə tirək ilə idman federasiyaları vətə nazirliyin rətəyətəliyinin görüölə.

Qətə iqtisadiyyatın təxətəndirilməsi təraitində pətəstəhsil sistemində yenidən qurulması, bu sahədə vətəçevik idarə etmənin təmin edilməsi, iqtə gətürmələrin tələblərinə cavab verən pətəkarların hazırlanması məqsədlə Zəti-əlinizin 2016-cı il 20 aprel tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasında Təhsil Nazirliyi yanında Pətə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi Agentliyi yaradılmalı Agentlik qətəstəndənlə pətəstəhsilinin infrastrukturunda vətə maddi-texniki bazasını təmməsirləndirilməsi, təhsilin məzmununun yenilənməsi vətə nüfuzunun artırlması kimi mühüm vətəzifələri qoyulub. Bu istiqamətdə eyni pətəylərdə üzrə pətə paralel kədr hazırləyətə hətəyətə keçirən pətəstəhsil müəssisələrində təbətəsinin rəsonalladətərlməsi ilə bətə artıq təkliflərdə hazırlanb vətə Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin iqtə tirək nətəzə sentyabrın 14-də IT STEP akademiyasını açıləyətə ölkə mizdə informasiya texnologiyaları sahəsində ilk pətə ixtisas təhsil ocağını yarınması ilə yadda qaldı. Maksimum

t?crüt?crüb? minimum n?z?riyy? prinsipi s?sas?nda t??kil olunan bu mü?ssis?st?hsil sah?sind? dövl?t-öz?li sektor t?r?fdal??n n?n n?mün?sidir.

Kor Koreya höküm?ti v?k?irk?tl?ri il? avtomatla?d?rma? elektronika avtomobil v? in?aat sah?l?ri üçün kadr haz?rlayacaq Pe?? T?dris M?rk?zinin növb?ti ilin ?v?lind? t?m?lqoyma m?rasiminin keçirilm?si planla?d?r?l?r.

Q?b?l? rayonunda beyn?lxalq ekspert?rini i?tirak? il? k?nd t?s?rrüfat? ixtisaslar? üzr? Regional Pe?? T?dris M?rk?zinin yarad?lmas? üzr? i?l?r h?yata keçirilir, yeni t?dris korpusu v? emalatxanalar?n tikintisi u?urla davam etdirilir. ?lam?tdar hald?r ki, k?nd t?s?rrüfat? ixtisaslar? üzr? d?rs v?saitl?rinin haz?rlanmas?na BP ?irk?ti maddi d?st?k verir.

Bu il ilk d?f? olaraq Bak? v? G?nc? ??h?rl?rind? yerl??n pe??t?hsili mü?ssis?l?rin ?agirdl?rin? q?bulu prosesind?ffaf??? v?v?t?nda?lar?n rahat???n?t?min?etm?k m?qs?di il? T?hsil Nazirliyi v? "ASAN xidm?t" aaras?nda ?m?kda?l?q ç?rçiv?sind? "ASAN pe??"dayih?si realla?d?r?l?bd? dövl?t hesab?na t?hsil almaq ist?y?nl?rin s?s?n?d?q?bulu "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind? apar?l?b. Sevindirici hald?r ki, bu il pe??t?hsili mü?ssis?l?rin? q?bul olanlar?n 20 faizinin orta attestat bal? 4 qiym?tind?n yuxar? olub.

Ölk?mizin ali t?hsil sistemind? d? institusional d?yi?iklikl?r davam etdirilib. Regionlar?n sosial-iqtisadi inki?af? proqram?na uy?un olaraq yeni istehsalat v? xidm?t sah?l?rinin ixtisasl? kadrlara ehtiyac?n? t?min?etm?k m?qs?dil? Sizin S?r?ncam?n?zla Qazaxda Bak? Dövl?t Universitetinin, Zaqatalada is? Az?rbaycan Dövl?t ?qtisad Universitetinin filiallar? t?sis olunub.

Az?rbaycan?n yeni iqtisadi modeli ölk?nin insan kapital?n?n keyfiyy?tinin yüks?ldilm?si yolu il? milli iqtisadiyyat?m?z?n r?qab?t qabiliyy?tinin art?r?lmas?n? t?l?b edir. Yeni t?hsil klasterl?rind? yarad?lacaq onlarla yeni ixtisas iqtisadi subyektl?r? v? mü?ssis?l?rl? s?x ?laq?d? f?aliyy?t göst?rm?lidir.

Sizin raz?l??n?z ?sas?nda, ölk?nin dayan?qıl? inki?af?na cavabdeh müvafiq dövl?t qurumlar? il? birg? t?hsil proqramlar?n? v? prosesini bölg?l?rimizin t?l?bat?na uy?unla?d?rmaq m?qs?dil? i?çi qruplar?n?n yarad?lmas?n? t?klif edirik. G?nc?, Sumqayıt, Ming?çevir v? L?nk?ran dövl?t universitetl?ri v? onlar?n tabeliyind? olaq dig?r t?hsil mü?ssis?l?rinin bu sah?d? prioritettliyini xüsusi qeyd etm?kd?laz?md?r. Regional universitetl?rinin inki?af? strategiyalar?n?n yerl??dikl?ri bölg?l?rin sosial-iqtisadi inki?af? il? uzla?d?r?lmas? v? Sizin qar??ya qoydu?unuz v?zif?l?rin yerin? yetirilm?sini c?lb edilm?si h?min ali m?kt?bl?rin h?m m?zunlar?n?n i?l? t?minat?, h?m d?g?l?c?k f?aliyy?t?rinin möhk?m elmi bünövr?si kimi ç?x?? ed?c?k.

Zati-alinizin Fransa Respublikas?n?n Prezidenti Fransua Olland il? 2014-cü ilin sentyabr?n 4-d? s?sl?ndirdiyi Az?rbaycanda frans?z universitetinin yarad?lmas? t?klifi art?q bu il sentyabr?n 15-d? gerç?kliy? çevrilib, Az?rbaycan-Frans?z Universiteti (UFAZ) ilk t?l?b?l?rini q?bul edib.

Bu layih? ali t?hsilimizin tarixind? yeni s?hif? aç?r, v?t?nda?lar?m?za xaric? getm?d?n apar?c? universitetl?rin standartlar?na uy?un keyfiyy?tli t?hsil almaq imkan? yarad?c?. Cari ild?4143 n?f?r t?l?b?, o cüml?d?n onlar?n 23-ü ödn?li ?saslarla dörd ixtisas üzr? (kimya müh?ndisliyi, kompyuter elml?ri, geofizika müh?ndisliyi, neft v? qaz?n k??fi v?v? hasilat?) ingilis dilind? t?dris?ba?lay?b. H?min ixtisaslar üzr? Fransan?n Strasburq v? Renn 1 universitetl?ri il? ?m?kda?l?q qurulub, m?zunlara iki (h?m Az?rbaycan, h?m Fransa) diplomun verilm?si q?rara al?n?b.

Son ill?r ölk?mizd? xarici dild? t?dris apararı ali t?hsil mü?ssis?l?rinin v? burada t?hsil alan g?nc?l?rimizin say?n?n artmas? xüsusi qeyd olunmal?d?r. Eyni zamanda, Az?rbaycan?n ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsil alan 4200-d?n çox ?cn?bi t?l?b? üçün ?lveri?li ??rait yarad?l?b. Xarici dild? t?hsil m?zunlara ?m?k bazar?nda ?lav??anslar yaratmaqyla yana??, ölk?mizin beyn?lxalq miqyasl? t?hsil m?rk?zin? çevrilm?sini d? xidm?t edir.

T?hsil Nazirliyinin t??b?büsü il? yarad?lm??v? haz?rda 12 ali t?hsil mü?ssis?sini i?tirak etdiyi "Maarifçi" T?l?b? Kredit Fondu azt?minat?l? ail?l?rd?n olan t?l?b?l?r? ilk t?hsil kreditl?rini t?qdim edib. Layih?nin innovativliyi ondan ibar?tdir ki, Fond dövl?t büdc?sind?n v?sait c?lb etm?d?n h?min kreditl?ri maliyy?l??dirir.

Bak?da yerl??n ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsil alan t?l?b?l?rin ehtiyac?n?z?r?al?naraq, Heyd?rl?liyev Fondunun d?st?yi il? bütün dövl?t ali m?kt?bl?rinin t?l?b?l?ri üçün 1000 yerlik yataqxanan?n tikintisi h?yata keçiril?c?k. Art?q bununla ba?l? layih?l?ndirm? i?l?rin? ba?lan?l?b.

Az?rbaycan Dövl?t Neft v? S?naye Universitetind? cari ilin yanvar?nda Ukrayna v? ?sraild?n olan t?r?fdal?

qurumların iştirak il? açılan Startap məktəbinin artıq ilk buraxılışı olub. Layihənin məqsədi Azərbaycanda Startap həyata keçirilməsinə töhfə vermək, gələcəkdə innovativ ideyaların biznesə çevrilməsinə dəstək olmaqdır. Startap məktəblərinin inkişafı miqyasından ibarətdir, onları məzunlarda "iştirak yerini tutmaq" deyil, "iştirak yerini yaratmaq" psixologiyasına formalaşdırılır.

Dünya ali məktəbimiz - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti "QS" beynəlxalq reyting agentliyinin hazırladığı 2019-cu il Avropa və Mərkəzi Asiya regionunun universitetlərinin reytingində 30 ölkənin iqtisadyönlü universitetləri arasında dördüncü yeri tutub. Rusiya Federasiyasının IT-həsil və Elmi Nazirliyi ilə aparılan danışıqlar əsasında bu universitetin Dərbənd filialı müddətsiz lisenziya alıb.

IT-həsil Nazirliyi elmi məlumatların təqdim olunması və təhlili sahəsində dünyada lider olan "Thomson Reuters" şirkəti ilə əməkdaşlıq Sazihi imzalayıb. "Thomson Reuters" ilə əməkdaşlıq ali təhsil müəssisələrində tədris və alimlərimizə dünya elminin məlumat bazası ilə işləməyə, nəzəriyyəni yerli şəraitə uyğunlaşdırmağa imkan verir. Bununla yanaşı, müxtəlif ölkələrin tədqiqatçıları ilə əməkdaşlıq qurmaq, istinadlı elmi sahələri üzrə inkişaf tendensiyalarını müəyyənləşdirmək, beynəlxalq elmi dairələrdə tanınmaq və global universitet reytinglərində yüksəlmək imkan verir.

Ölkəmizdə Prezidentin hazırdakı ali təhsil müəssisələrində elmi fəaliyyəti dövlət büdcəsindən maliyyələndirilmir. Universitetlərin maliyyə məsələsinin yeganə mənbəyini təhsil haqları təşkil edir. Elmi fəaliyyətə məşğul olanların yaşları ali təhsil müəssisələrində çətinləşir. Nəzəriyyə alaraq, dövlət tərəfindən elmə ayrılan vəsaitin bölgüsündə universitetlərin dərəcə iştirak etməklə hüququnun tanınması məsələsinin müzakirəsinə vacib hesab edirik.

Təhsil sistemində hesabat dövründə idarəetmə və struktur islahatları davam etdirilib. Qeyd olunmalıdır ki, insansızlaşma rahatlığı və eyni zamanda effektiv təmin etmə məqsədi ilə tədrisimizdə təqdim olunan bir sıra xidmətlər elektronlaşdırılıb. Onların arasında Bakıda həyata keçirilən birinci sinflərdə ali təhsil müəssisələrində tələbə köçürmələri, xarici diplomların nostrifikasiya üçün qəbulu, tədris resurslarının internet portalında yerləşdirilməsi, məktəb direktorlarının və müəllimlərin işi qəbulu, peşə təhsil müəssisələrində dövlət sifarişi ilə əgird qəbulu və s. qeyd etmək olar.

Möhtərəm cənab Prezident, təhsil sisteminin əsas məqsədi vətənin mənafəini anlayan və müdafiə etməyə hazırlanan layiqli vətəndaşları yetişdirməkdir. Yalnız milli dəyərlər və vətənlər sadiq, savadlı vətəndaşları Azərbaycan müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinə və inkişaf etdirilməsinə iştirak etməyə qadirdir. Hər bir xalqın ali inkişaf nöqtəsi onun dövlətçiliyidir. Bu gün Azərbaycan xalqı Sizin rəhbərliyinizlə öz dövlətçiliyi ilə fəxr edir və bir neçə gündən sonra dövlət müstəqilliyimizin bərpası üçün 25 illiyini qeyd etməyə hazırlanır. Azərbaycan bu illərdə bir çox əsas nailiyyətlər qazanıb. Onlardan sonuncusu bu ilin aprelində oldu. Dünyanın təxribatçı bizim üçün - bütün Azərbaycan xalqı, rəhbərlik və silahlı qüvvələrimiz, hər bir vətəndaş üçün növbəti ciddi imtahan idi. Xalqımız bu imtahandan Sizin rəhbərliyinizlə alnacaq qədrə. Dünyanın bütün dünyaya göstərdi ki, tarixi torpaqlarımız nə azad edilməsi qəzəbləndirən, döyü meydanında da, dinc həyatda da, olimpiya stadionlarında da Azərbaycan bayrağını yüksəklərə qaldıran gənc nəslimiz yetişib. Bu işdə Azərbaycan müəlliminin də danılmaz xidməti var.

Oktyabrın 4-də, Beynəlxalq Müəllimlər Günü qeyd olundu. Siz Azərbaycan müəlliminin məyus və yüksək qiymət verən, bir qrup təhsil işçisini fəxr adlarına və dövlət təltiflərinə layiq görmüsünüz. Buna görə bütün təhsil işçiləri adından Sizə öz dərin minnətdarlığımızı bildirirəm.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

X X X

Azərbaycan Prezidenti iclasda yekun nitqi söylədi.

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqi

- Biz bu ilin sonuna qədər qalan bütün vəzifələri icra etməliyik, xüsusilə investisiya layihələrini ilbəiləyə getməliyik. Dövlət investisiya proqramı icra edilməlidir. Bəzi istiqamətlər üzrə ləngimlər var, bəzi infrastruktur layihələrini tam tam həyata keçirməyə icra edilməyib. Ona görə, ilin sonuna qədər az vaxt qalsa da, hər bir məsələni çox ciddi diqqət göstərilməlidir.

M?M?n qeyd etdim ki, biz bu il çox ciddi iqtisadi islahatlar aparm??q v? bu islahatlar art?q öz n?tic?l?rini verm?kd?dir. ?dar?etm? istiqam?tind?, dig?r sah?l?rd?, ixrac? stimulla?d?rmaq, idxaldan as?l?l??? azaltmaq üçün bir çox ön?mli q?rar v? s?r?ncamlar q?bul edildi, imzaland?. Bel?likl?, ?min?m ki, g?l?n il h?m idxal?n azalmas?, h?m ixrac?n art?r?lmas? istiqam?tind? çox yax?? n?tic?l?r olacaq.

Ap?Apard???m?z islahatlar dünyan?n apar?c? iqtisadi m?rk?z?l?ri t?r?find?n d?yüks?k qiym?t?ndirilir. Bu yax?nlarda dünyan?n bir nömr?li iqtisadi forumu - Davos Dünya ?qtisadi Forumu Az?rbaycan iqtisadiyyat?n? r?qab?t qabiliyy?tliyin? gör? dünyada 37-ci yer? layih? görmü?dür. Keç?n il biz 40-c? yerd? idik, o da çox göz?l göst?ricidir. Baxmayaraq ki, bu il dünyada böhran ya?an?r v? bizd?n d? yan keçm?yib, Az?rbaycan iqtisadiyyat? daha da yüks?k qiym?t al?b. Otuz yeddinci yerd? olmaq dünya miqyas?nda çox böyük v? hesab edir?m ki, tarixi göst?ricidir. MDB m?kan?nda biz h?mi?? oldu?u kimi, birinciyik v? bu liderliyi saxlay?r?q.

G?l?n ilin dövl?t büdc?si müzakir? olunur. Dövl?t büdc?mizd? bütün sosial proqramlar öz ?ksini tapmal?d?r. Ümumiyy?tli?, g?l?rimizin azald?lmas?na baxmayaraq, biz sosial sah?d? tam v?saiti t?min edirik. Heç bir sosial t???bbüs v? layih? ixtisar olunmad?. 2017-ci ild? d? büdc?miz sosialyönlü olmal?d?r v? ?lb?tt? ki, investisiyalar üçün d? kifay?t q?d?r v?sait n?z?rd? tutulmal?d?r. Biz ?vv?lki ill?rd? dövl?t investisiyalar?na daha çox üstünlük verirdik. Bu da t?biidir, ç?nk? biz bir çox layih?l?ri, xüsusil? infrastruktur layih?l?rini icra etm?li idik. ?g?r biz onlar? icra etm?s?ydik, bu gün, ümumiyy?tli?, inki?afdan söhb?t bel? ged? bilm?zdi. N? k?nd t?s?r?fat?, n? turizm, n? dig?r sah?l?r inki?af ed? bilm?zdi. Ona gör?, dövl?t investisiya qoyulu?u xüsusi ?h?miyy?t da??y?rd? v? biz son ill?r ?rzind? bu layih?l?rin bir çoxunu art?q icra etmi?ik. T?bii ki, 2017-ci ilin dövl?t investisiya proqram? indi haz?rlan?r v? yax?n vaxtlarda m?n? t?qdim edil?c?k. Ancaq biz öz?l sektorun investisiyalar?n? daha da böyük h?cmd? c?lb etm?liyik.

Az?rbaycanda biznes mühitinin yax??la?d?r?lmas? istiqam?tind? bu gün çox ciddi add?mlar at?l?b. Dey? bil?r?m ki, sahibkarlar bu i?l?r? art?q böyük ruh yüks?kliyi il? qo?ulurlar. Ölk?mizd? böyük ruh yüks?kliyi var, xüsusil? k?nd t?s?r?fat?, emal v?s?naye sektorlar?nda. Bak?da, böyük ??h?rl?rd?, bütün ??h?r v? rayonlar?m?zda çox böyük f?fall?q mü?ahid? olunur. Bu da ?lb?tt? ki, h?m bizim siyas?timizin t?zahürüdür, ç?nk? öz?l sektor sahibkarl???n?n inki?af? üçün çox ciddi add?mlar at?l?b, - eyni zamanda, bizim sahibkarlar?m?z?n da m?suliy?tini göst?rir. Sahibkar qazand??? v?saiti ölk? iqtisadiyyat?na qoymal?d?r. Bu istiqam?td? 2017-ci ild? çox ciddi add?mlar at?lacaq.

O?O ki qald? dövl?t investisiya layih?l?rin?, onlar da n?z?rd? tutulur v? hesab edir?m ki, bu m?qs?dl?r üçün kifay?t q?d?r v?sait t?min edilm?lidir. Yen? d? qeyd etm?liy?m ki, elektrik enerjisi, qazla?d?rma il? ba?l? ?sas infrastruktur layih?l?ri art?q icra edilib. Bir çox k?nd yollar?, içm?li su v? kanalizasiya layih?l?ri icra edilib v? edilir. ?lb?l?b?tt? ki, biz h?mi?? oldu?u kimi, sosial infrastruktur layih?l?rin? böyük diqq?t göst?rm?liyik. 2017-ci ild? biz makroiqtisadi sabitliy? ciddi fikir verm?liyik. ?nflyasiya birr?q?mli olmal?d?r. Hesab edir?m ki, biz bunu t?min ed?c?yik.

SürSüni qiym?t art?m?na yol verilm?m?lidir, çox ciddi n?zar?t olmal?d?r. H?m ictimai n?zar?t, h?m dövl?t orqanlar? t?r?find?n n?zar?t daha da güclü olmal?d?r. Ç?nk? biz imkan ver? bilm?rik ki, hans?sa nat?miz insanlar, möht?kirl?r qiym?tli?ri süni ??kild? qald?rs?nlar v? bel?likl?, insanlar?m?z bundan ?ziyy?t ç?ksin?lb?tt? ki, idxal olunan mallar?n qiym?ti dünya bazarlar?nda formala??r. ?g?r dünya bazar?nda Az?rbaycanda istehsal olunmayan hans?sa mal?n qiym?ti art?rsa t?bii ki, bizd? d? artacaq. Ona gör?, biz çal??mal?y?q ki, idxaldan as?l?l??? maksimum s?viyy?d? azaldaq, y?ni, minimum s?viyy?y? endir?k. Eyni zamanda, daxild? istehsal olunan ?rzaq m?hsullar?n?n t?rkibind? xarici komponent d? var. Biz o komponenti d? azaltmal?y?q. Bu istiqam?td? i?l?r gedir.

Bank sektorunda islahatlar, konsolidasiya siyas?ti davam etdirilm?lidir. Bank sektorunda çox ciddi islahatlar apar?lmal?d?r. Bank sektoru ?ffaf olmal?d?r v? ?n yüks?k dünya standartlar?na cavab verm?lidir.

Biz h?mi?? oldu?u kimi, bu il d? ölk?mizin s?naye potensial?n?n inki?af?na böyük diqq?t göst?rmi?ik v? bir neç? s?naye park?n?n yarad?lmas? istiqam?tind? i?l?r gedir. Onlar?n içind? Sumqayıt Kimya S?naye Park?n? xüsusil? qeyd etm?k ist?yir?m. Bu yax?nlarda Sumqayıtda keçirdiyim mü?avir?d? park?n f?aliyy?ti il? ba?l? geni?nm?lumat verildi. T?krar etm?k ist?mir?m, ancaq bir ?ey dem?k ist?yir?m ki, bu park?n tam i?? dü?m?si n?tic?sind? m?minl?rl?, lb?lk? d? on m?n?l?r? yeni j?yeri aç?lacaq v? bizim qeyri-neft sah?sind? çox böyük ixrac potensial?m?z yaranacaq.

Bak?da Balaxan? v? Pirallah? s?naye parklar?n?n yarad?lmas? prosesi gedir. H?r iki istiqam?t üzr? konkret layih?l?r var. Pirallah?da d?rman istehsal? planla?d?r?l?r. Ümid edir?m ki, yax?n aylarda art?q birinci d?rman istehsal? fabrikinin t?m?li d? qoyulmal?d?r. Biz xarici d?rmanlardan dem?k olar ki, 100 faiz s?viyy?d? as?l?y?q. Bu, h?m t?hlük?sizlik bax?m?ndan narahatedici m?s?l?dir, eyni zamanda, d?rmanlar?n alınmas?na xaric? böyük valyuta gedir. Bun?na gör?, q?rar q?bul olundu v? investorlar da buna qo?uldular, yax??a??rait yaratd?q. Az?rbaycanda birinci

m?rh?l?d? 100-d?n çox adda d?rman preparat? istehsal olunmal?d?r.

Bölg?Bölg?l?rd? s?naye zonalar?n?nyarad?lmas? prosesil? gedir. Art?qt Neftçalada ?ran? t?r?fiail?oavtomobil zav?zavodunun tikintisi? ba?lam??d?r. Masall?da s?naye zonas?n?nyarad?lmas? g?ti? gedir. Dig?r rayonlarda da bu istiqam?td? i?l?r getm?lidir.

Biz in?aat materiallar? sektoruna böyük investisiyalar?c?lb?ed? bilmi?ik. Bu sektorda dövl?t investisiyalar? olm? olmay?b, ancaq h?m?yerli, h?m?xarici öz?l? qurumlar bu sah?y? böyük investisiyalar qoyublar. Bu investisiyalar n?tic?sind? biz özümüzü in?aat materiallar? il? kifay?t q?d?r böyük h?cmd? t?min edirik, ancaq tam t?min etmirik. Ona gör?, bizim aidıyy?ti qurumlar, dövl?t qurumlar?, ?qtisadiyyat Nazirliyi, dig?r qurumlar baxmal?d?rlar ki, Az?rbaycana h?hans? in?aat materiallar? idxal olunur. Az?rbaycanda h?min istehsal sah?l?ri yarad?lmal?d?r. v?güz??tli kreditl?r verilm?lidir, sahibkarlar öz?ri d? bu sah?y? daha böyük diqq?t göst?rm?lidir.

Biz daxili bazar? qorumaq üçün g?tiril?n? b?zi mallara rüsumlar? bu yax?nlarda art?rd?q. Bu, çox düzgün əadd?md?r. Biz öz daxili istehsalç?m?z? qorumaq?y?q. Ancaq daxili istehsalç? bundan sui-istifad? etm?m?lidir. Çünki insanlar üçün seçim olacaq, ya yerli m?hsul alacaq, ya da xarici m?hsul. Ola bil?r ki, xarici m?hsul insan?n daha çox xo?xo?una g?lsin, amma qiym?ti daha baha ola bil?r. Yerli m?hsul is? xarici m?hsuldan ?h?miyy?tli d?r?c?d? ucuz olmal?d?r. Ona gör?, istehlak bazar?na çox ciddi n?zar?t olmal?d?r ki, b?zi inat?miz sahibkarlar bundan istifadə etm?sini?ç. Çünki idxal olunan ?rza??n, yaxud hans?sa dig?r m?hsulun qiym?ti artarsa onlar çal??a bil?rl?r, ki, öz m?hsulunun da qiym?tinin art?rs?nlar. Y?ni, buna yol verm?k olmaz. H?m yerli v? h?m d? m?rk?zi icra orqanlar? buna çox ciddi n?zar?t etm?lidir.

Daxili bazar?m?z? qorumaq üçün ?lav? t?dbirl?r görülm?lidir v? burada çox çevik siyas?t apar?lmal?d?r. Biz vaxt itirm?m?liyik. Bu m?s?l?l?r çox operativ ??kild? h?ll edilm?lidir. Gör?nd? ki, biz hans?sa m?hsulla özümüzü tam 100 faiz t?min edirik, d?rhal o m?hsula rüsum qalxmal?d?r. N?inki bu sah?d?, bütün sah?l?rd? çox operativ, çevik siyas?t apar?lmal?d?r. B?zi hallarda bürokratik ?ng?ll?r biz? böyük probleml?r yarad?r. Bir m?s?l? haradasa aylarla rəraz?la?d?r?l?r, r?y?l?r y??l?r, vaxt itiririk. Müasir iqtisadi ??raitd? vaxt itirm?k pul itirm?k dem?kdir. Çox operativ i? prinsipi qurulmal?d?r v? q?rarlar da ?g?r düzgün q?rarlard?rsa d?rhal q?bul edilm?lidir.

Bu yax?nlarda yarad?lan M?nzil ?n?aat? Dövl?t Agentliyi öz i?in? ba?lay?b. Yasamal rayonunda böyük tikinti layih?si icra olunur v? sosial m?nzill?rin tikilm?si prosesi art?q ba?lay?B. Biz Nazirl?r Kabinetinin toplant?s?nda bu t?bar?d? dan??m??q. Art?q bu i?l?r? start veririk. Bunun çox böyük sosial m?nas? var v? in?aat sektoruna, xüsusil? tiki tikinti materiallar? sektoruna da böyük t?siri olacaq. Bizim sahibkarlar da buna haz?r olsunlar. El?etm?liyik ki, o layih?l?rd? istifadə olunacaq bütün in?aat materiallar? Az?rbaycan m?n??li olsun.

YaYax?n g?l?c?kd? ölk?mizd? böyük metallurgiya kompleksinin tikintisi n?z?rd? tutulur. Bunun üçün bizim Da?k?s?n filiz yataqlar? kimi resurs bazam?z var. Bu gün o yataqlardan çox s?m?r?siz istifadə olunur, ç?xar?lan filiz sad?c? olaraq xammal kimi xaric? sat?l?r. Yax?n aylarda biz o sah?nin i?ini t?min ed? bildik. ?fsuslar olsun ki, orada aylarla i? apar?lm?rd?. ?nsanlar i?siz qalm??d?lar, böyük borclar yaranm??d?. ?ndi orada sa?lamlama prosesi gedir v? biz bu böyük t?bii resursdan çox s?m?r?li ??kild? istifadə etm?liyik. Buna gör?, bir neç? zavoddan ibar?t olacaq yeni böyük metallurgiya kompleksinin tikintisi n?z?rd? tutulur. Böyük v?sait qoyulacaq v? biz el?etm?liyik ki, xammaldan son ?n keyfiyy?tli m?hsula q?d?r Az?rbaycanda istehsal olunsun v? ?min?m ki, istehsal olunacaq.

Bu gün m?n bir m?s?l?y? d? toxunmaq ist?yir?m. Biz indi s?naye parklar?nda, dig?r sah?l?rd?, metallurgiya sah?sind? bir çox böyük s?naye layih?l?rini icra edirik v? bu istehsal olunacaq m?hsullar?n dem?k olar ki, ham?s? ixrac racyönümlüdür. Ona gör?, biz n?qliyyat imkanlar?m?za da baxmal?y?q v? indid?n planla?d?rmal?y?q ki, ixracay yön?l?c?k m?hsullar? nec? da??yaca??q. Bizd? onlar? da??maq üçün imkanlar varm?? Kifay?t q?d?r infrastruktur varm?? Vaqonlar, sisternl?r, quru yük infrastrukturunu varm?? Ona biz indid?n baxmal?y?q. Biz n?qliyyat sektoruna - d?mir yoluna, hava v? d?niz n?qliyyat?na böyük s?rmay? qoymu?uq. ?ndi Bak?da böyük g?miqay?rma zavodu art?q böy böyük g?mil?r istehsal edinc. Ancaq buna bir daha kompleks ??klind? baxmal?y?q. xrac olunacaq m?hsulun, o cüml?d?n indi ixrac? k?skin artacaq k?nd t?s?rrüfat? m?hsullar?n?n h?cmi d?qiq proqnozla?d?r?lmal?d?r.

Bu il t?kc? pamb?q istehsal? üç d?f? artacaq. G?l?n il bu il? nisb?t?n on d?ff?, ondan sonra iyirmi d?ff? artacaq. Biz bunu n? il? da??yaca??q. Bizd? bunu da??maq üçün kifay?t q?d?r infrastruktur varm?? Bizim haz?r m?hsulumuz olacaq, ancaq da??ya bilm?y?c?yik. Ona gör?, bunlar indid?n planla?d?r?lmal?d?r v? dövl?t investisiya proqram?nda n?z?rd? tutulmal?d?r ki, sonra biz gözl?nilm?z v?ziyy?ti üz?m?y?k.

Bel?likl?, s?naye sah?sind? icrada olan v? planla?d?r?lan layih?l?r biz? böyük xeyir g?tir?c?k. Minl?rl? on

siqar siqaret ç?ks? o q?d?r yax??d?r. Bunun onlar?n sa?aml??na, baid? büdc?l?rin? ancaq xeyri olacaq. Ancaq tütüncülüyün inki?af? biz? çox böyük imkanlar yaradacaq. Bu il keç?n il? nisb?t?n iki d?f? çox tütün istehsal edil?c?k. Ancaq ?lb?tt? ki, bu r?q?m 2500 ton bizi qane ed? bilm?z. Biz q?sa müdd?t ?rzind? quru tütün istehsal?n? 10 min tona qald?rmaq?y?q. Tütüncülükl? 14 rayonda m???uldurlar. Bilir?m ki, bu yax?nlarda mü?yy?n edil?n subsidiyalar rayon sakin?rini ruhland?rd? v? dövl?t d? öz d?st?yini mütl?q verm?lidir. Quru tütünün ixrac? il? ba?l? ciddi probleml?r yox yoxdur. Ölk?l?r var ki, onu al?rlar, göz?yirl?r. Biz oraya daha da çox ixrac etm?liyik v? Az?rbaycanda siqaretin istehsal?n? art?rmaq?y?q. Ona gör? yox ki, bizim insanlar daha çox siqaret ç?ksinl?r, ona gör? ki, xaricd?n az g?lsin?n. Çox valyuta x?rc?l?n?n istiqam?t?n tax?ld?r, siqaretdir, xam??k?rdir v? k?r?ya??d?r. Ona gör? biz yerli istehsal art?rmaq?y?q v? ixrac? da t?min etm?liyik.

Xam ??Xam o??k?r ölk?y? çox g?tirilir. Bunun azaltmaq üçün ç?k?r? ç?undurununa?kin? sah?l?ri mütl?q geni?l?ndirilm?lidir. Art?q göst?ri?l?r verilib, yeni ?kin sah?l?ri mü?yy?n edilib. Biz? t?qrib?n 40-50 min hektar torpaq sah?si laz?md?r ki, ??k?r ç?unduru ?kilsin v? xam ??k?rin, qam?? ?k?rin idxal?ndan as?l?l?? aradan qald?raq. Bu sah?d? d? çox ciddi i?l?n apar?lmaq?d?r. Biz d?f?aliyy?t göst?r?n ??k?n zavodu yerli ??k?n ç?unduru ?sas?nda i?l?l?m?lidir. Qam?? ?k?rini, xam ??k?ri idxal etm?k üçün 100 milyondan çox valyuta xaric? gedir. Düzdür, ?g?r bu zavod olmasayd?, onda xam ??k?rin ham?s? xaricd?n g?tiril?rdi. Zavodun f?aliyy?ti yüz?l?ri insan üçün i? yeri yarad?b. Biz, eyni zamanda, haz?r ??k?ri ixrac edirik. Y?ni, zavodun f?aliyy?ti, t?bii ki, müsb?t hald?r. Ancaq çox yax?? olar ki, bu, bu, yerli xammal ?sas?nda i?l?sin. Ona gör? ??k?r ç?undurunun ?kilm?si xüsusi ?h?miyy?t da??y?r. Bunun ?kilm?si 100 milyon dollar? xaric? apar?r, ?kilm?si is? 100 milyon dollar? Az?rbaycanda saxlayacaq. Çox sad? bir m?s?l?dir.

Çayç?l??n inki?af?. Bu sah? il? ba?l? indi ciddi i?l?r apar?l?r. Yeni texnologiyalar var ki, m?hsuldarl?? k?skin ??kild? art?r?r. Burada da fermerl?r? ?rait yarad?lmaq?d?r. Onlara da stimulla?d?r?c? t?klif?r verilm?lidir ki, maraql? olsunlar, c?nub zonas?nda çayç?l?q inki?af etsin. Biz çay? da ixrac edirik, ancaq idxal da edirik. Y?ni, daxili t?l?bat çoxdur. Ona gör? çayç?l??n inki?af? ilk növb?d? idxal? azaldacaq. Az?rbaycan çay? keyfiyy?tlidir v? biz öz çay?m?zla xaric? daha çox ç?xmal?y?q.

Son vaxtlar heyvandarl?qla ba?l? apar?lan i?l?r t?qdir?layiqdir. Bu yax?nlarda m?n Yalama Aqropark?n?n aç?l??nda olmu?am. Bu, birinci bel? aqroparkd?r. Orada 3 min ba? iribuynuzlu mal-qaran?n saxlanması n?z?rd? tutulur v? biz bu sah?ni geni?l?ndirm?liyik. ?ndi K?nd T?s?rrüfat? Nazirliyi bu i?l?r? ciddi m???uldur. Cins mal-qara al?n?b. Ancaq indi ?sas m?s?l? süni mayalanma sistemini tam qurmaqd?r. Art?q bu istiqam?td? d? i?l?r görülür. M?n? veril?n m?lumata gör?, 3-4 il ?rzind? biz cinsi d?yi?dirib yüks?k keyfiyy?t? malik olan mal-qaraya sahib olacaq?y?q. Bu, öz növb?sind? biz? ?lav? böyük ?kin sah?l?ri ver?c?k. Çünki biz özü torpaqlar?m?zdan çox s?m?r?siz istifadə edirik. B?zil?ri bo?dur, b?zil?rind? is? normativd?n qat-qat az heyvan saxlay?rlar. Ona gör? bizim heyvandarl??m?z qapal? ??raitd? inki?af etm?lidir. Veril?n m?lumata gör?, t?qrib?n 500-600 min ba? iribuynuzlu mal-qara biz? kifay?tdir ki, südüçülüyü, t?çiliyi inki?af etdir?k v? bu sah?d? ?n müasir standartlar? t?min ed?k. Haz?rda bizd? 2 milyondan çox iribuynuzlu mal-qara var. Ancaq onlar?n cinsi o q?d?r d? yax?? deyil. ?ndi xaricd?n g?tiril?n cins mal-qara il? bunun f?rq? yerl?-göy q?d?rdir. Ona gör? bu sah?d? ciddi add?mlar at?l?r, istifadə?siz özü torpaqlar?nda dü?ünülmü?, planl? ??kild? ?kin i?l?ri apar?lmaq?d?r. Art?q ?qtisadiyyat Nazirliyi, K?nd T?s?rrüfat? Nazirliyi, Prezident Administrasiyas? bu i?l?r? ciddi m???uldurlar v? bel?likl?, biz özümüzü süd m?hsullar? v? k?r?ya?? il? t?min ed?c?yik.

M?n? veril?n son m?lumata gör?, özümüzü k?r?ya?? il? tam t?min etm?k üçün biz? ?lav? 50-60 min cins mal-qara v? ?lb?tt?, k?r?ya?? istehsal ed?n yeni mü?ssis?l?r laz?md?r. Çünki süd v? süd m?hsullar?n?n istehsal?nda biz özümüzü 80 faiz s?viyy?sind? t?min edirik, tezlikl? 100 faiz? çatmaq?d?r. Mövcud zavodlarda yeni x?tl?r qurulmal?, yeni mü?ssis?l?n tikilm?li v? Az?rbaycanda süd m?hsullar?n?n bütün növl?ri 100 faiz istehsal olunmaq?d?r. Bax, qar??ya b?bel? v?zif? qoyulur. Ona gör? siz bir daha m?s?l?ni t?hlil edin v? m?n? konkret son t?klif verin ki, bunu tezlikl? h?ll etm?k üçün n? q?d?r v?sait, ?kin sah?l?ri, investisiya, kreditl?r, dövl?t investisiyalar? laz?md?r.

M?M?n art?q ?v?lki mü?avir?d? qeyd etmi??m v? bir daha dem?k ist?yir?m ki, biz? valyuta g?tir?n k?nd t?ts?rrüfat? sah?l?rinin inki?af? laz?md?r. Onlar?n aras?nda f?nd?çç?l??n çox böyük potensial? var. Biz? ?n çox valyuta g?tir?n k?nd t?ts?rrüfat? m?hsullar?ndan biri f?nd?qd?r. Yeni t?klif?r haz?rlan?r. Q?rx min hektarda yeni f?nd?q ba?lar? sal?nmaq?d?r. Mövcud f?nd?q ba?lar?n?n h?cmi ondan azd?r. Ona gör?, biz f?nd?q ba?lar?n? 2 d?f?d?n çox art?raca??q. F?nd?? yeti?dirm?k üçün 12 rayon seçilib. ?qlimi v? torpa?? münbit olan bu 12 rayonda f?nd?çç?l?q çox ciddi ??kild? inki?af etm?lidir. Bu, ?lb?tt? ki, vaxt t?l?b edir. Ancaq bu il biz art?q bu i?l?r? ba?lay?r?q. Dövl?t x?tti il? tingl?r ?ld? edilir. Öz?l sektor da bu i?l?r? qo?ulsun. Bunun öz?l sektor üçün d? çox böyük faydas? var. Burada biz bu i?l?ri planl? ??kild? görm?liyik.

Bak?da, Ab?eron yar?madas?nda ?n?n?vi badam ba?lar? ?fsuslar olsun ki, azal?r. Ancaq bu da çox valyuta

g?tir?n bir sah?dir. M?n? veril?n m?lumata g?r?, bizd? c?mi 500-600 hektar badam ba?lar? var. Bu, çox azd?r. Mini?rl? hektar badam ba?lar? sal?nmal?d?r. ?ndi bu ?razil?rd? bo? torpaq sah?l?ri çoxdur. Biz torpaqlardan s?m?r?li ??kild? istifadə etm?liyik v? xüsusil?, Bak?n?n, Sumqayıt?n ?traf?nda, Ab?eronda böyük badam plantasiyalar? sal?nmal?d?r.

Biz zeytun idxal edirik ?ndi bizim o? q?d? zeytun a?aclar?m?z, o? q?d?n imkanlar?m?z var. H?m Bak?da, Ab?eronda, h?m d? dig?r yerl?rd? bizim çox böyük imkanlar?m?z var. Ancaq ?fsuslar olsun ki, biz özümüzü t?min ed? bilmirik v? haz?r zeytun istehsal? bizd? çox a?a?? s?viyy?d?dir. Ona g?r?, yeni zeytun ba?lar? sal?nmal?d?r? ?ndi yerl?r mü?yy?n edilir - h?m Ab?eron yar?madas?nda, h?m ?imal zonas?nda, X?z? rayonunda. Bildiyim? g?r?, orada da i?i?l?r gedir ki, biz dünya bazar?na zeytun ç?xaraq. Bu da çox böyük g?lir g?tir?n sah?dir, h?m fermerl?r üçün, h?m dövl?t üçün.

?ndi k?nd t?s?rrüfat?n?n h?r bir sah?si bizim üçün vacibdir. Amma bir daha qeyd etm?k ist?yir?m, daxili t?l?batt 100 faiz t?min edilm?lidir, ixrac maksimum olmal?d?r. ?xrac bazarlar? da mü?yy?n edilm?lidir. Bizim ?n?n?vi ixrac bazarlar?m?z var, bu, Rusiyadadır. ?ndi Rusiyada böyük k?nd t?s?rrüfat? layih?l?ri icra edilir. Onlarda da idxaldan as?s?l?l? q? azal?r. Ona g?r?, biz yeni bazarlara baxmal?y?q. Bu, Yax?n ??rqdir, Körf?z ölk?l?ridir, dig?r ölk?l?rdir, Asiyad?, Çindir. Biz ora ç?xmal?y?q. Buna g?r? biz art?q "Made in Azerbaijan" brendini yarad?r?q. ?ndi xüsusi i?l?r gedir, v?sait ayr?l?b. Bizim hey?tl?r bütün ölk?l?r? getm?lidir, g?zm?lidir, t?qdimatlar keçirm?lidir. Yoxsa biz burada gözl?yirik ki, kims? g?lib bizd?n n? is? alacaq? ?ndi bütün ?irk?tl?r, ölk?l?r bazarlar?nda mübariz? apar?rlar. Ona g?r?, bu, yeni bir yana?ma olmal?d?r. H?m dövl?t orqanlar? t?kil etm?lidir, h?m sahibkarlar özl?ri maraql? olmal?d?rlar v? mütl?q burada valyutan?n h?r?k?tin? d? diqq?t yetirilm?lidir. Çünki ixraca ged?n m?hsulun pulu b?zi hallarda ya 50 faiz, ya da 100 faiz qay?tm?r. Ona g?r?, burada çox ciddi n?zar?t olmal?d?r? ?ndi ixrac n?t?viqi il? bazarl?r yeni sistem qurulur v? bu, orada da n?z?rd? tutulur. Bu, 100 faiz ??ffaf olmal?d?r v? heç bir pozuntuya yol verilm?lidir.

Bütün bunlar t?l?b edir ki, meliorasiyaya, suvarma i?l?rin? daha böyük diqq?t göst?rilsin. Son ill?r ?rzind? bu m?qs?dl?r üçün böyük h?cmd? v?sait ayr?l?b. ?ki böyük su anbar? tikilib - Taxtakörpü, ?mkirçay, dig?r layih?l?r icra edilib. Ancaq bizd? suvar?lmayan torpaqlar?n h?cmi kifay?t q?d?r çoxdur. Ona g?r?, göst?ri? vermi??m, Prezident Administrasiyas? m??ul olu?u q?tisadiyyat, K?nd T?s?rrüfat? nazirlik?ri, "Meliorasiya v? Su T?s?rrüfat?" Açıq S?l? S?hmdar C?miyy?ti birg? i?l?yir?r v? g?l?n ilin t?dbirl?ri haqq?nda m?n? konkret m?ruz?l? edilm?lidir. Prezident Administrasiyas?ndan veril?n m?lumata g?r?, biz az v?saitl? g?l?n il t?qrib?n 80-90 min hektar torpaq? su il? t?min ed? bil?rik. ?ndi bütün rayonlarda t?hlil apar?l?r. Rayon icra hakimiyy?tl?ri bu i?l?r? qo?ulub v? bu, düzgün yana?mad?r. Onlar yerl?rd? h?r e?eyi yax?? bilirl?r. ?lb?tt?, m?rk?zi icra orqanlar?, "Meliorasiya v? Su T?s?rrüfat?" qurumu plan tutmal?d?rlar ki, h?r il neç? on min hektar torpaq sah?sin? su verm?liyik, bu torpaqlar haradadır v? o torpaqlarda n? ?kil?c?k? O torpaqlarda ?kin aparmaq üçün dövl?t n? q?d?r d?st?k verm?lidir? ?m?k resurslar? hesablanmal?d?r. Bel?likl?, biz suvar?lan torpaqlar?m?z n? h?cmi böyük d?r?c?d? art?ra bil?rik. Bel? torpaqlar kifay?t q?d?r çoxdur.

M?n? v?v?l?r d? demisi??m, z?bt edilmi? torpaqlar da var, amma onlar?n böyük bir hiss?si art?q qaytar?l?b. M?n? veril?n m?lumata g?r?, 200 min hektardan çox z?bt edilmi?, istifadəsiz torpaq art?q qaytar?l?b. Qanunsuz icar? müqavil?l?ri bazarl?l?b. Kim ki, o torpaqlar? ?kib-bec?rir, biz buna ancaq ?ad olar?q. Amma kim bunu z?bt edib v? möht?kirlikl?m??uldur, ?man?t kimi saxlay?r v? gözl?yir ki, qiym?ti qalxandan sonra sats?n v? ya bölsün, yaxud da ev t?tiksin buna yol verm?k olmaz. Ona g?r?, bu göst?ri?l?r verilib, bu i? d? davam etdirilm?lidir. Qanunsuz z?bt edilmi? torpaqlar dövl?t fonduna qaytar?lmal?d?r. Kim ki istifadə edir, çox yax??, ona dövl?t t?r?find?n d?st?k verilm?lidir. Bütün bu i?l?r? ?lb?tt? ki, dövl?t d?st?yi, o cüml?d?n maliyy? d?st?yi verilm?lidir.

Sahibkarl??n inki?af?na maliyy? d?st?yi göst?rilib. Bu il art?q 120 milyon manat güz?tti kreditl?r verilib. Ancaq ilin sonuna q?d?r fond n?z?rd? tutulan layih?l?r? tam h?cmd? kreditl?r verilm?lidir v? g?l?n il kifay?t q?d?r böyük v?sait n?z?rd? tutulmal?d?r.

Biz bu il ail? biznesin? "ASAN d?st?k" sistemini yarad?r?q. Bu, art?q Masall? "ASAN xidm?t" m?rk?zind? m?n? t?qdim olundu. Çox t?qdird? layiq bir t??b?dür. Y?ni, kiçik sahibkarl??n inki?af? üçün bunun çox böyük d?st?yi olacaq. Ona g?r?, dövl?t qurumlar? da, aidiyy?ti qurumlar da bu i?l?r? m??ul olsunlar. ?tisadiyyat, K?nd T?s?rrüfat?, ?n?m?k v? ?halinin Sosial Müdafi?si nazirlik?ri, "ASAN xidm?t"l? b?rab?r yerli icra orqanlar? o kiçik konteynerl?rd? n?z?rd? tutulan istehsalat sah?l?rini insanlar aras?nda bölsün!r ki, bizd? ail? biznesi inki?af etsin. ?nki?af etmi? ölk?l? ölk?l?rd? xüsusil? k?nd t?s?rrüfat? inki?af etmi? ölk?l?rd? k?nd t?s?rrüfat?n?n ?sas hiss?si kiçik fermer t?s?rrüfatl?nda yarad?l?r v? ail? biznesi orada çox inki?af edir. Bu, bizd? d? olmal?d?r.

"ASAN xidm?t" m?rk?z?l?rinin say? 11-? çat?b. Bunun çox böyük faydas? var. M?rk?z?l?r? 12 milyon müraci?t olub. Növb?ti bir-iki ild? 4 yeni "ASAN xidm?t" m?rk?zi yarad?lmal?d?r. G?l?n ilin v? 2018-ci ilin dövl?t investisiya

